

Darīsim KOPĀ!

„TIKSIMIES TIESĀ!”

Pārvaldnieks atmasko pakalpojumu sniedzējus, kuri vēlas nopelnīt ar tiešajiem maksājumiem

4. lpp.

BIJUŠAIS GRAUSTS KĻUVIS PAR RAJONA LEPNUMU

Mazo Rīgas māju iemītnieki tiek galā ar remontu un glābj savu nekustamo īpašumu

6.–7. lpp.

№1 (77), janvāris 2015

www.kopaa.lv

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

DŪMU DETEKTORU – KATRĀ DZĪVOKLĪ!

Grozījumi Ugunsdrošības
noteikumos skars
90% Latvijas iedzīvotāju

9. lpp.

GĀZES SKAITĪTĀJS MELO

Kā pārlicināt
monopolistu,
ka tas jālabo?

8. lpp.

VAI MĀJOKĻI BEIDZOT KĻŪS LĒTĀKI?

SEB Mājokļu cenu indikators liecina: Latvijas iedzīvotāji ir pārliecināti, ka mājokļi dārgāki nekļūs.

Nekustamā īpašuma cenu pieaugumu šogad prognozē 41% aptaujāto iedzīvotāju (iepriekšējā aptaujā cenu kāpuma prognozētāju skaits sasniedza 46%). Savukārt mājokļa cenu krituma prognozētāju skaits palielinājies par četriem procentpunktiem – cenu samazināšanos tuvāko 12 mēnešu laikā prognozē 15% iedzīvotāju (septembrī tādu atbildi sniedza 11% respondentu).

SEB bankas sociālekonomikas eksperts Edmunds Rudzītis aptaujas rezultātus komentē šādi:

– Iedzīvotāju domas par mājokļu cenu izmaiņām tuvākā gada laikā varētu būt ietekmējuši gan grozījumi Maksātspējas likumā, pēc kuru pieņemšanas komercbanku kredītpolitika kļuvusi stingrāka un kredīti mazāk pieejami, gan arī grozījumi Imigrācijas likumā attiecībā uz termiņuzturēšanās atļauju saņemšanu. Šīs izmaiņas likumdošanā visdrīzāk negatīvi ietekmēs nekustamā īpašuma tirgus aktivitāti un mājokļu cenu dinamiku”. **K**

SILTUMA CENA TURPINA SARUKT

AS Rīgas siltums siltumenerģijas tarifs no šā gada 1. janvāra salīdzinājumā ar 2014. gada decembri ir samazinājies par 1,6% un ir 56,47 eiro/MWh bez PVN, ziņo Rīgas domes preses dienests.

Tā kā dabasgāzes tirdzniecības cenas februārī un martā visdrīzāk būs zemākas par AS Latvijas gāze prognozētajām, sagaidāms, ka siltumenerģijas tarifs februārī salīdzinājumā ar janvāri saruks par 1,6% un būs 55,55 eiro/MWh bez PVN, bet martā – 53,68 eiro/MWh, tas ir, par 4,9% zemāks nekā janvārī.

Saskaņā ar AS Latvijas gāze šā gada 10. janvārī publicēto paziņojumu dabasgāzes iepirkuma cena janvārī būs

277,46 eiro par 1000 kubikmetriem, februārī – 270,35 eiro, bet martā – 256,12 eiro.

Atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013. gada 29. maija lēmumam „Par akciju sabiedrības Rīgas siltums siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifiem” siltumenerģijas cena var gan samazināties, gan palielināties, mainoties dabasgāzes tirdzniecības cenai. **K**

KĀ PĀRDZĪVOT „LEDUS LAIKMETU”?

Iestājies sals, un daudzi iedzīvotāji, kas nav paspējuši laikus parūpēties par siltuma saglabāšanu savos mājokļos, tagad steidz aizdarīt visas spraugas un vairs neatstāj logus ziemas vēdināšanas režīmā, raksta portāls www.lsm.lv. Ko darīt, ja komunālie dienesti kurina un apgalvo, ka kurina labi, bet dzīvoklī vienlīga ir auksti? Nelielas viltības palīdzēs ja ne paaugstināt temperatūru, tad vismaz panākt, lai siltums no mājokļa neaizplūstu.

Katrs pa savam tiek galā ar „ledus laikmetu” savos kvadrātmetros. Briti, piemēram, ņem līdzīgu gultā pudeles ar karstu ūdeni. Japāņi siltumu cenšas saglabāt pa vecam, izmantojot šim nolūkam kotacu – ar segu pārklātu sasilītu galdu. Bet Urālos starp sienu un radiatoriem liek dzelzs loksnes, lai tās atstarotu siltumu istabā. Arī Latvijā ir savas sadzīves gudrības. Lai arī radušās padomju laikā, aktualitāti tās joprojām nav zaudējušas.

Dzīvokļu un komunālo jautājumu speciālista Aivara Salinieka rīcībā ir bēdīgi statistikas dati: veseli 30% siltuma izplūst caur vecajiem logu rāmjiem. Ja tos nenosiltina un savienojuma vietas nenoblīvē, siltums mājoklī neturēsies,

lai kā kurinātu. „Mēs visi zinām, kā to dara – ar vati, pakulām, porolonu. Ar kaut ko jau siltinām, blīvējam. Nolēmījam ar siltinošu papīru,” viņš skaidro.

Arī modernie plastikāta logi nav ideāli. Slazdi slēpjas vēdināšanas režīmā, kad loga veramās daļas augša ir atgāzta.

„Tā mēs vairāk izlaižam silto gaisu un ielaižam auksto, nekā vēdinām. Tāpēc labāk darīt pa vecam – uz kādu brīdi pilnībā atvērt logu,” saka speciālists.

Reizēm radiatori pienācīgi nepilda savu funkciju, jo cilvēki izmisīgi vēlas tos „aizdekorēt”. To Aivars Silinieks ir pieredzējis ne reizi vien: „Savulaik bija mode radiatorus „iebāzt” kaut kur sienā, atstājot tikai ventilācijas caurumus.

Tas jau nebūtu nekā, ja nesamazinātos radiatoru atdeve, jo gaiss necirkulē kā nākas”.

Pēc speciālista teiktā, pat radiatoru krāsai un virsmas faktūrai ir liela nozīme. Labāk apkures ierīci nokrāsot tumšā tonī, nevis šobrīd tik ierastajā baltajā vai bēša krāsā. Melna, brūna, tumši zila krāsa silda par 10% labāk nekā gaiša. Radiatori ar gludu virsmu atdod siltumu intensīvāk nekā ar grumbuļainu. Pareiza krāsa un tekstūra palīdzēs jums papildus iegūt līdz diviem grādiem siltuma.

Ir arī vienkāršas, ar tehnoloģiju nesaistītas sadzīves gudrības. Vajag paprātot un likt uz plīts kaut ko ilgāk gatavojamu. Ja dzīvoklis ir liels, kādu istabu var arī aizvērt un visiem padzīvot vienā – būs saspīesti, bet silti. Raugieties, lai mēbeles un logu aizkari neaizsegto radiatorus – paceliet aizkarus, uzlieciet apakšējo daļu uz palodzes. Arī dzīvokļa ārdurvim jābūt nosiltinātām, bet vēl piedevām uz grīdas pie durvim nolieciet biežāku paklājiņu vai salocītu vecu segu.

Tad visiem būs silti! **K**

SISTEMSERVISS
grupa
MĒRAPARĀTI | METROLOĢIJA | UZSKAITE

vairāk kā **20** GADU pieredze

C KLASES ŪDENS PATĒRIŅA SKAITĪTĀJI

– OFICIĀLAIS PĀRSTĀVIS BALTIJĀ ŪDENS UN SILTUMA SKAITĪTĀJI

MANOMETRI
TERMOMETRI

Speciālas atlaides ūdens skaitītāju uzstādīšanai visai mājai

info@sistemserviss.lv

20040513, 67245756

VESELĪBAS CENTRĀ

Rīga, Lāčplēša iela 24, korp. B

IZNOMĀ TELPAS

+ PRIVĀTPRAKSEI
+ MEDICĪNAS IESTĀDEI

Tālrunis:
29720081

SIA "ABC Jumts" SKĀRDNIEKU DARBNĪCA

Jumtu remonts un apkalpošana
Industriālais alpinisms
Jumtu attīrīšana no sniega un ledus

Kr. Barona iela 119
Mob.: 27772120
www.abcjumts.lv

Akeju sabiedrība
RĪGAS NAMU APSAIMNIEKOTĀJS

Apsaimniekojam mājas, kurām ir biedrības vai pilnvarotās personas!

www.rna.lv

Rīga, Lāčplēša iela 24, tālrunis 67893079, info@rna.lv

SAGAIĀDĪTS ATBALSTS JAUNAJĀM ĢIMENĒM

Janvārī beidzot atvērta programma, kas dos iespēju 200 ģimenēm ar atvieglotiem nosacījumiem saņemt hipotekāro kredītu pirmā mājokļa iegādei, paziņoja ekonomikas ministre Dana Reizniece-Ozola.

Banka *Citadele* un Latvijas attīstības finanšu institūcija *Altum* parakstījušas līgumu par sadarbību valsts atbalsta programmā mājokļu iegādei.

Valsts atbalsta programmas ietvaros ģimenes ar bērniem varēs bankā *Citadele* saņemt hipotekāros kredītus ar atvieglotiem nosacījumiem pirmajai iemaksai.

Līdz ar līguma parakstīšanu *Citadele* kļuvusi par pirmo komercbanku Latvijā, kas ir gatava izsniegt hipotekāros kredītus ģimenēm ar bērniem, atvieglot nosacījumus par pirmo iemaksu, kas līdz šim ģimenēm ir bijis būtiskākais šķērslis sava mājokļa iegādei.

Galvojuma programmā valsts paredzējusi 332 678 eiro, kas ļauj uzņemt galvojumu saistības 1,33 miljonu eiro apmērā.

Galvojuma maksimālā summa ir atkarīga no bērnu skaita ģimenē. Ja ģimenē ir viens nepilngadīgs bērns, galvojums ir 10% no aizdevuma summas, bet ne vairāk par 10 000 eiro. Ja ģimenē aug divi nepilngadīgi bērni, galvojums ir 15%, bet ne vairāk par 15 000 eiro. Ja ģimenē ir trīs un vairāk bērnu, galvojums ir 20% no aizdevuma summas, bet ne vairāk par 20 000 eiro.

„Ģimenes ar bērniem valsts programmas ietvaros hipotekāros kredītus sava pirmā mājokļa iegādei varēs saņemt ar būtiski mazāku pirmo iemaksu un bankas finansējumu līdz pat 95% no īpašuma vērtības. Pašreizējais hipotekāro kredītu piedāvājums tirgū paredz pirmo iemaksu ne mazāku par 25% no īpašuma vērtības. Tas nozīmē, ka, ja ģimene vēlas iegādāties 60 tūkstošu eiro vērtu dzīvokli, pirmajai iemaksai nepieciešami vismaz 15 tūkstoši eiro. Diemžēl Latvijā ģimenēm

ar bērniem maksāspēja nav tik augsta, lai varētu atļauties ievērojamo pirmo iemaksu, vienlaikus sedzot arī īres izdevumus par pašreizējo dzīvesvietu,” norāda bankas *Citadele* Privātpersonu kredītešanas daļas vadītāja Baiba Tētiņa.

Starp citu, programmā ir arī „zemūdens akmeņi”. Bankas *Citadele* prezentācijā sniegts aptuvenais galveno aizdevuma parametru aprēķins ģimenei ar diviem bērniem, kas gribētu iegādāties mājokli 60 000 eiro vērtībā ar kredīta termiņu uz 20 gadiem un 3,5% likmi.

Bez valsts galvojuma pirmā iemaksa būtu 15 000 eiro (25% no aizdevuma summas), bankas finansējums – 75%, ikmēneša maksājums – 262,12 eiro.

Programmas ietvaros aizņēmējam būs mazāka pirmā iemaksa, toties lielāks mēneša maksājums. Valsts galvojums būs 60% no aizdevuma summas, pirmā iemaksa – tikai 10% no aizdevuma (6000 eiro), bankas finansējums – 90%, toties mēneša maksājums būs 314,55 eiro. **K**

ĪRNIKI VAR MAINĪT DZĪVOKLI

Ja pašvaldības dzīvojamo telpu īrnieki vēlas apmainīt īrēto dzīvokli, kopš 15. janvāra viņi var ievietot sludinājumu Mājokļu un vides departamenta mājas lapā, aizpildot anketu, ziņu aģentūrai BNS pavēstīja departamenta sabiedrisko attiecību speciāliste Iveta Mazūre.

Mājas lapā jāaizpilda anketa, sniedzot ziņas par īrētajām telpām. Pēc datu pārbaudes sludinājums triju darba dienu laikā tiks ievietots Mājokļu un vides departamenta mājas lapā.

Rīgas pašvaldības īpašumā esošās dzīvojamās telpas paši īrnieki var apmainīt divos gadījumos. Pirmkārt, telpas savstarpēji var apmainīt īrnieki, kas saņēmuši pašvaldības neprivatizējamās

dzīvojamās telpas kā pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā; otrkārt, telpas savstarpēji var apmainīt īrnieki, kam bija iespēja privatizēt pašvaldības dzīvojamās telpas, bet līdz šim nav to izdarījuši.

Katru pašvaldības dzīvojamo telpu maiņas gadījumā izskatīs Rīgas domes Dzīvojamo telpu apmaiņas komisija, kas izvērtēs konkrētās lietas apstākļus un

dos piekrišanu tikai gadījumā, ja maiņa būs pamatota.

„Ir cilvēki, kas vēlas īrēt mazāku dzīvojamo telpu, lai būtu mazāki maksājumi, vienlaikus ir ģimenes, kurām savukārt būtu nepieciešams lielāks dzīvoklis. Piedāvājot iespēju ievietot sludinājumus par īrēto telpu maiņu, mēs palīdzēsim šiem cilvēkiem ātrāk atrast vēlamos variantus,” saka Rīgas domes Mājokļu un vides komitejas priekšsēdētājs Vjačeslavs Stepaņenko.

Maksa par pakalpojumu ir līdzšinējā – 61,12 eiro. Pagājušajā gadā Rīgas domes Dzīvojamo telpu maiņas komisija izskatīja 28 lietas, dzīvokļu maiņa tika atļauta 16 gadījumos. **K**

IZNOMĀ Lāčplēša iela 24, k. A
BIROJA TELPAS
CENTRĀ

IZDEVĪGAS CENAS

Tālr.: 29720081

PIEJAMAS TELPAS NO 10 LĪDZ 200 KV:M.

Vācijas ražotāja
apkures radiatori
“KERMI”

25% atlaide
no veikala
cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju
Pārbaude – Nomaīņa – Uzstādīšana
Ūdens skaitītāju rādījumu starpības
izlīdzināšana

Tālr.: 67612523, 67627695, 26327967
Kandavas iela 41a, Rīga

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

- **Veselības centrs 4**, Krišjāņa Barona iela 117
- **Bolderājas poliklīnika**, Kapteiņu iela 7
- **Ķengaraga medicīnas centrs**, Kaņiera iela 7
- **Rīgas sociālais dienests:**
  - Labklājības departaments, Baznīcas iela 19/23
  - Teritoriālais centrs *Avoti*, Avotu iela 31, k-2
  - Teritoriālais centrs *Ķengaraga krasts*, Lomonosova iela 1, k-19
  - Teritoriālais centrs *Pļavnieki*, Salnas iela 2
  - Teritoriālais centrs *Āgenskalns*, Ed. Smiļģa iela 46, Ziepju iela 13
  - Teritoriālais centrs *Dzirciems*, Baldones iela 2
  - Teritoriālais centrs *Bolderāja*, Dolomīta iela 1
  - Teritoriālais centrs *Vidzeme*, Vidrižu iela 3, Brīvības gatve 266
  - Teritoriālais centrs *Purvciems*, Pērnavas iela 1, Ieriķu iela 2b
  - Teritoriālais centrs *Ziemeļi*, Hanzas iela 7
  - Kultūras centrs *Imanta*, Anniņmuižas bulvāris 29
  - Kultūras centrs *Iļģuciems*, Lidoņu iela 27, k-2
- **Rīgas namu apsaimniekotājs filiālēs:**
  - Lāčplēša ielā 24, of. 408, Rīgā
  - Daugavas ielā 1, Salaspilī
- **Rīgas namu pārvaldnieks** iecirkņos un nodaļās
- **Rīgas domes klientu apkalpošanas centrā** Brīvības ielā 49/53

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautāji 19. februārī

Делаем
Вместе!

Avīze
«Darīsim
kopā!»

Izdevējs: SIA «EGO
projekts»

Reģistrācijas numurs: 000703294

Telefons: 20042031

Reklāmas nodaļa: 29147618

http://www.kopaa.lv

E-pasts: info@kopaa.lv

Rīga, Lāčplēša iela 24, LV-1011

Iznāk sadarbībā ar

Rīgas Apsaimniekotāju Asociāciju

Iespiests: SIA «Poligrāfijas grupa

Mūkusalā»

Tirāža: 20 000

- ✓ **Kā jāapsaimnieko mājokļi?**
- ✓ **Kas maksās par remontu?**
- ✓ **Kādas tiesības ir iedzīvotājiem?**
- ✓ **Kāpēc aug tarifi?**

Par to visu –
mūsu portālā

www.kopaa.lv!

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls

www.RigAA.lv

Viss par māju apsaimniekošanu

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu **info@rigaa.lv**

TIEŠIE MAKSĀJUMI: KAS RISKĒS PIRMAIS?

Pārvaldnieks uzskata, ka komunālo pakalpojumu sniedzēju izcenojumus vajadzētu apstrīdēt tiesā

Iloņa MILLERE

Janvārī pašvaldības uzņēmums *SIA Rīgas namu pārvaldnieks* nosūtīja iedzīvotājiem aptaujas lapas balsošanai par tiešo maksājumu ieviešanu norēķinos ar pakalpojumu sniedzējiem. Dzīvokļu īpašniekiem dota iespēja līdz 31. janvārim balsot „par” vai „pret” jauno sistēmu. Taču pagaidām Rīgā nav nevienas mājas, kas būtu parakstījusies par tiešajiem norēķiniem, jo šis pakalpojums ir pārāk dārgs.

Uzmanību, Rīgā lielā balsošana!

Atgādināsim, ka tiešie maksājumi ir Saeimas izgudrojums kā līdzeklis iedzīvotāju pasargāšanai no negodīgiem pārvaldniekiem. Šīs sistēmas ietvaros dzīvokļu īpašnieki un īrnieki var naudu pārskaitīt tieši pakalpojumu sniedzējiem un būt pārliecināti, ka tā sasniegusi adresātu. Taču pakalpojumu sniedzēji ir pret jaunievedumu. Lai cik absurdi tas skanētu, tie ir ar mieru naudu no iedzīvotājiem pieņemt tikai... par papildu samaksu. Uzņēmums *Rīgas siltums*, piemēram, par viena rēķina sagatavošanu prasa 3,87 eiro.

Tiešie maksājumi ar šādiem nosacījumiem iedzīvotājus neapmierina. Patlaban dzīvokļu īpašnieki cenšas saprast, kā pareizi nobalsot *SIA Rīgas namu pārvaldnieks* aptaujā, lai rudenī nepiedzīvotu nepatīkamus pārsteigumus.

– Balsotānā var piedalīties tikai dzīvokļu īpašnieki, – atgādina *SIA Rīgas namu pārvaldnieks* komunikācijas nodaļas projektu vadītāja Santa Vaļuma. – Viņiem piedāvāts atsevišķi balsot par pāreju uz tiešajiem norēķiniem trijās pozīcijās: apkure, ūdensapgāde un atkritumu izvešana. Mūsu klienti var izvēlēties individuālus rēķinus gan par vienu, gan diviem, gan visiem trim pakalpojumiem. Tikai svarīgi atcerēties, ka uz tiešajiem norēķiniem nevar pāriet tikai viens atsevišķs dzīvoklis, tas jādara visai mājai. Lēmums skaitās pieņemts, ja „par” balsojusi vairāk nekā puse dzīvokļu īpašnieku.

Es nepiekrītu. Kas jādara?

Ja dzīvokļa īpašnieks ir pret tiešo norēķinu ieviešanu mājā, viņš saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likumu var neaizpildīt un nenosūtīt namu pārvaldei anketu. Tādā gadījumā tiks uzskatīts, ka viņš visās pozīcijās ir balsojis „pret”. Ja dzīvokļa īpašnieks ir par tiešajiem norēķiniem, aizpildīt anketa viņam jāiesniedz vai pa pastu jānosūta namu pārvaldei līdz 2015. gada 31. janvārim.

Ja pārvaldnieks mājā nav organizējis aptauju, rakstisku balsošanu vai kopsapulci var sarīkot paši iedzīvotāji. Galvenais – nodot namu pārvaldei pareizi noformētu dzīvokļu īpašnieku balsošanas protokolu.

Mājās, kas būs izvēlējušās tiešo norēķinu sistēmu, dzīvokļu īpašnieki individuālus rēķinus no pakalpojumu sniedzējiem sāks saņemt no šā gada oktobra. Aprēķināts, ka pēc pakalpojumu sniedzēju izziņotajiem izcenojumiem individuālie rēķini katram dzīvokļa īpašniekam izmaksās aptuveni 10 eiro mēnesī.

Iedzīvotāji maksās gan par tiesāšanos, gan par kontrolieriem

Individuālie rēķini dārgi maksās ne tikai Rīgā, bet arī citās pilsētās. Pakalpojumu sniedzēji visi kā viens vēlas lielu naudu par tiešajiem norēķiniem ar iedzīvotājiem un faktiski dara visu iespējamo, lai pāreja uz jauno sistēmu nenotiktu.

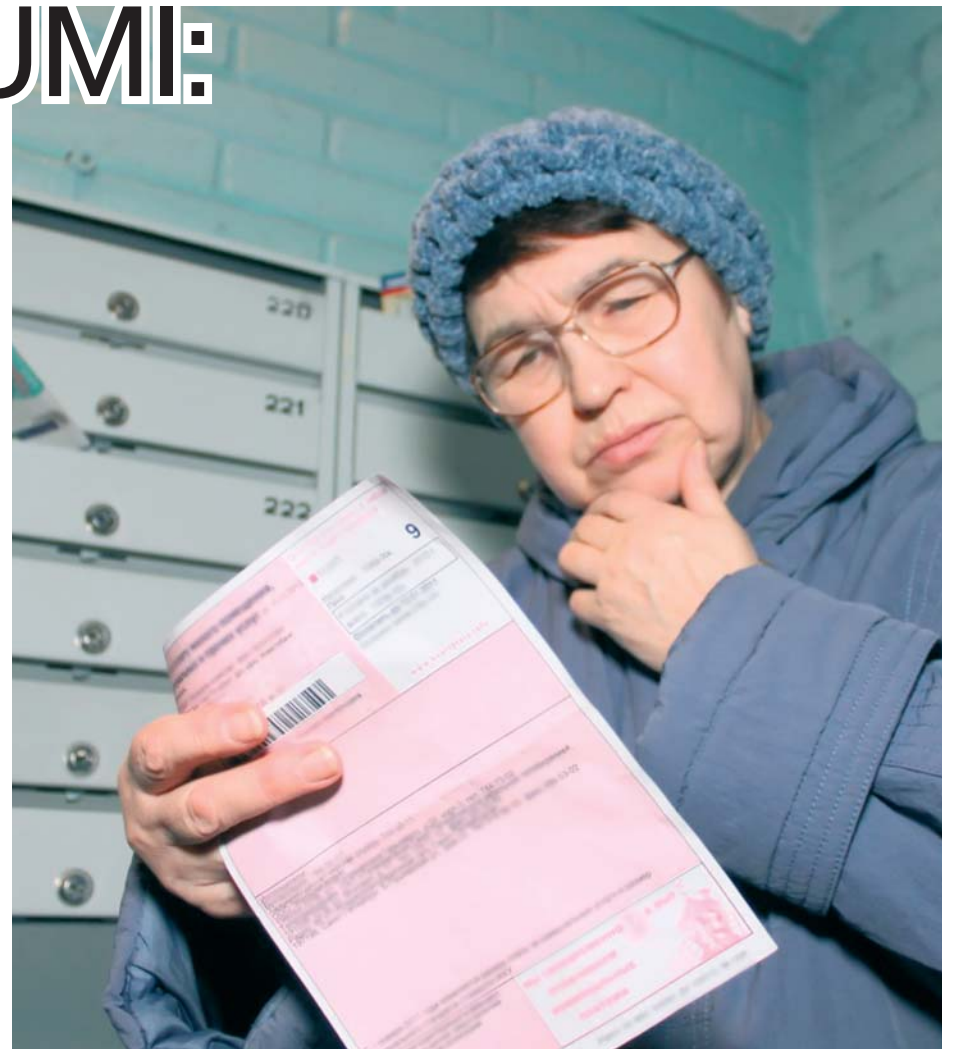
Jevgeņijs Bogdanovs, namu pārvaldnieks no Jūrmalas, pastāstīja, ka pilsētas komunālie uzņēmumi jau vasarā darīja zināmus tiešo rēķinu sagatavošanas tarifus.

– Reti kurš pieļāva, ka cenas būs tik augstas, – saka pārvaldnieks. – Visvairāk pārsteidz atkritumu izvešanas operatori – tie par tiešajiem norēķiniem vēlas saņemt tādu naudu, it kā gatavotos pie katra dzīvokļa durvīm nolikt individuālu atkritumu tvertni.

Pārvaldnieku nepatīkami pārsteidzis arī uzņēmums *Jūrmalas ūdens*, kurš gatavs iedzīvotājus apkalpot par 3,10 eiro no dzīvokļa mēnesī. Pēc Jevgeņija Bogdanova pieprasījuma uzņēmums pārvaldniekam nosūtīja tā saucamo aprēķinu ekonomisko pamatojumu.

Lūk, ko savā tarifā iekļāvis Jūrmalas ūdens:

Operatoru atalgojums	0,31	eiro
Kontrolieru atalgojums	0,21	eiro
Juristu atalgojums	0,17	eiro
Tiesas izdevumi	1	eiro
Programmas iegāde	0,07	eiro
Programmas apkalpošana	0,40	eiro
Citi izdevumi	0,24	eiro
Papīrs	0,01	eiro
Aploksne	0,13	eiro
Marka	0,50	eiro
Pasta pakalpojumi	0,05	eiro
Kārtridžs	0,01	eiro
Kopā	3,10	eiro

„Svarīgi atcerēties, ka uz tiešajiem norēķiniem nevar pāriet tikai viens atsevišķs dzīvoklis, tas jādara visai mājai. Lēmums skaitās pieņemts, ja „par” balsojusi vairāk nekā puse dzīvokļu īpašnieku”.

6000 eiro datoram katru mēnesi

Aprēķinu pamatā ir pieņēmums, ka uz tiešajiem norēķiniem ar *SIA Jūrmalas ūdens* pāries visi 15000 pilsētas dzīvokļu. Nav grūti sarēķināt, ka par datorprogrammas apkalpošanu uzņēmums plāno tērēt 6000 eiro mēnesī, juristu algām 2500 eiro un tiesas izdevumiem veselus 15000 eiro mēnesī.

– Parādīju šo tā saukto „pamatojumu” juristiem, – stāsta Bogdanovs, – un viņi tikai pasmējās: ja iedzīvotāji gribētu aprēķinu likumību apstrīdēt, tiesa noteikti lemtu viņiem par labu! *Jūrmalas ūdens* paredzējis pat kontroliera amatu un ir gatavs šiem ļaudīm no iedzīvotāju līdzekļiem maksāt gandrīz 3000 eiro mēnesī. Par ko?

Piedevām vēl lielākajā daļā pilsētu, tostarp Rīgā, pakalpojumu sniedzēju izziņotā maksa par tiešajiem norēķiniem nav galīgā. Pakalpojumu sniedzēji patur tiesības rēķinu izrakstīšanas izcenojumus paaugstināt, ja uz jauno metodiku nepāries visi Rīgas (Jūrmalas, Salaspils utt.) iedzīvotāji. Uzņēmums *Salaspils siltums*, piemēram, paziņojis: ja uz tiešajiem norēķiniem pāries mazāk par 300 pilsētas dzīvokļiem, lietā var tikt likts augstākais tarifs – 24 eiro par katru rēķinu.

Reālā cena ir trīsreiz zemāka

Salīdzinājumā ar šo gluži neticamo skaitli *SIA Jūrmalas siltums* tarifs (0,50 eiro par rēķinu) šķiet

bērna šļupsti. Pat gigants *Rīgas siltums* paziņojis, ka ar ikmēneša rēķiniem netiks galā lētāk kā par 3,87 eiro no katra klienta.

– Te gan jāzina, ka arī patlaban Jūrmalā būtībā pastāv tiešie norēķini starp iedzīvotājiem un siltumapgādes uzņēmumu, – skaidro Jevgeņijs Bogdanovs. – Turklāt daļu rēķinu Jūrmalas siltums nosūta pilnīgi par velti.

Pēc pārvaldnieka domām, uzņēmums patlaban vienkārši izmanto isto brīdi, lai „uzskrūvētu” pakalpojuma cenu, kas jau sen iestrādāta pamattarifā. Pat 0,50 eiro no katra Jūrmalas dzīvokļa pakalpojuma sniedzējam nodrošina 5000–7000 eiro lielu papildu ienākumu mēnesī.

Jevgeņijs Bogdanovs vēl atceras tos laikus, kad pakalpojumu sniedzēji iekasēja no klientiem tā dēvēto „abonentmaksu” un maksāja pārvaldniekam par rēķinu sagatavošanu iedzīvotājiem. Namu pārvaldes saņemtā maksa līdzinājās 7% no mājas izmantotā pakalpojuma kopējās cenas.

– Tas ir reālais skaitlis, tik arī vajadzētu maksāt tiešo norēķinu ieviešanai mājā, – uzskata Bogdanovs. – Bet *Jūrmalas ūdens* patlaban vēlas papildus nopelnīt aptuveni 20% no vidējās mājas patērētā ūdens vērtības. Tas ir par daudz! Domāju, ka iedzīvotājiem vajadzētu balsot par tiešajiem maksājumiem, bet uzreiz pēc tam vērsties tiesā ar prasību, lai pakalpojumu sniedzēji pamato savus baismīgos rēķinu administrēšanas izcenojumus.

Kā redzam, dzīvokļu īpašniekiem netrūkst vietas pārdomām. Pagaidām neviens nav sadūšojies iesaistīties cīņā ar pakalpojumu sniedzējiem, un bez politiku atbalsta diez vai no izslavētās tiešo maksājumu sistēmas būs kāda jēga. **K**

PALIELINĀT PABALSTUS VAI SAMAZINĀT SILTUMA CENU?

Ekonomikas ministrijā gatavo jaunus normatīvos aktus namu pārvaldniekiem un dzīvokļu īpašniekiem

Liene VARGA

Vispārējo politiku mājokļu jomā Latvijā, protams, nosaka valdība, bet liela daļa jauno normatīvo aktu top Ekonomikas ministrijā. Par to, kādus jaunus likumus var gaidīt namu pārvaldnieki un dzīvokļu īpašnieki 2015. gadā, stāsta Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu politikas departamenta Mājokļu politikas nodaļas vadītājs Mārtiņš Auders.

Komunālo norēķinu revīzija

– Kādus jaunumus dzīvokļu un komunālās saimniecības jomā jūs gatavojat tieši šobrīd?

– Ekonomikas ministrijai iespējami ātrāk jāpabeidz mājasdarbs pie Ministru kabineta noteikumiem saistībā ar tiešo maksājumu sistēmas ieviešanu Latvijā. Pašas tiesības iedzīvotājiem pāriet uz tiešajiem norēķiniem ar pakalpojumu sniedzējiem paredz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums, bet mums tas jānostiprina ar attiecīgām metodikām.

– Kādām?

– Jaunie Ministru kabineta noteikumi noteiks kārtību, kādā sadalāma maksa par pakalpojumiem. Ņemsim piemēram, siltumenerģiju. Mājas saņemto kopējo siltuma daudzumu fiksē mājas siltumenerģijas patēriņa skaitītājs. Taču šie megavati tiek tērēti trim dažādiem pakalpojumiem – apkurei, karstā ūdens sagatavošanai un apkurei, karstā ūdens sagatavošanai un apkurei. To, kā sadalīt maksu starp šīm trim pozīcijām, šobrīd parasti izlemj pārvaldnieki. Mēs sīki izpētījām visas iespējamās tamlīdzīgu aprēķinu metodikas un atklājām, ka Latvijā izmanto 51 dažādu formulu. Ministru kabineta noteikumos mums jāparedz tiesības iedzīvotājiem pašiem izvēlēties maksas aprēķināšanas metodiku. Mājās, kuras pāriet uz tiešajiem maksājumiem, dzīvokļu īpašniekiem pirms tiešo norēķinu līguma slēgšanas vajadzēs balsot par vēlamo metodiku.

– Tātad katrai mājai nāksies izraudzīties vienu no pussimt metodikām?

– Ne gluži, katra māja izvēlēsies vienu no divām līdz četrām metodikām. Pussimt formulu eksistē tāpēc, ka mājas Latvijā jūtami atšķiras pēc labiekārtojuma pakāpes. Piemēram, ir ar cirkulācijas sistēmu un ir bez tās, vienā otrā jāiztiek ar sauso tualeti pagalmā, kamēr pārējās ir centrālā kanalizācija utt. Domāju, ka pilnam metodiku sarakstam pat Ministru kabineta noteikumu pielikumos vietas nepietikt. Mēs to publicēsim Ekonomikas ministrijas mājaslapā.

– Kad normatīvais akts būs gatavs?

– Jaunie noteikumi ir ļoti sarežģīti, mēs vēlamies tos izstrādāt iespējami rūpīgi, tāpēc visas nianse saskaņosim ar Mājokļu attīstības konsultatīvo padomi. Padomē darbojas visu komunālās saimniecības nozaru eksperti. Mēs plānojam janvārī tikties un apspriest visus variantus.

Vai pietiks politiskās gribas?

– Dzīvokļu īpašnieki ir nesapņāšanā, kas notiek: politiķi ir izdarījuši labu darbu – ļāvuši viņiem pašiem pārskaitīt naudu pakalpojumu sniedzējiem, apejot pārvaldniekus, bet pakalpojumu sniedzēji negaidīti noteikuši ļoti augstas cenas par tiešo rēķinu sagatavošanu...

– Tiešo maksājumu ieviešana bija Saeimas iniciatīva, attiecīgos grozījumus likumos izstrādāja nevis Ekonomikas ministrija, bet gan parlamenta darba grupa. Maksa par tiešo norēķinu administrēšanu palika ārpus valsts regulējuma, tāpēc šobrīd jebkurš komersants var noteikt savu cenu šim pakalpojumam. Manuprāt, šī cena ir atkarīga tikai no tā, cik ieinteresēts ir pakalpojumu sniedzējs pāriet uz tiešajiem norēķiniem. Ja ir vēlēšanās pāriet, cena ir konkurētspējīga, ja nav – cena ir ļoti augsta.

– Un cilvēki, kas būtu vēlējušies pāriet uz tiešajiem norēķiniem, nevar to atļauties. Kāds būs varas nākamais solis?

– Diskusijai par tiešajiem norēķiniem bija jāturpinās Saeimas Mājokļu jautājumu apakškomisijā, bet komisijas sastāvs pēc vēlēšanām ir mainījies, un pagaidām nav zināms, vai jaunievēlētie deputāti gribēs nodarboties ar šo jautājumu.

Īres likums atlikts

– Kas noticis ar likumu „Par dzīvojamo telpu īri”? Valdība uzdeva Ekonomikas ministrijai pārstrādāt 2014. gadā izbrāķēto projektu, bet

nu jau labu laiku par to nekas nav dzirdams.

– Pēc tam, kad jaunais Īres likuma variants netika pieņemts, darbs apstājās. Pagaidām nekādi norādījumi par to no ministrijas jaunās vadītājas nav saņemti. Acīmredzot Īres likums nav prioritāro jautājumu sarakstā, lai gan problēmas svarīgumu neviens nav atcēlis. Denacionalizēto māju iemītnieki bija pret likuma liberalizāciju, turpretī jaunie īrnieki uzskata, ka, esot spēkā pašreizējiem normatīviem, viņi ir absolūti neaizsargāti. Galvenā nelaime ir tā, ka tagad Latvijā reti kurš slēdz īres līgumu. Mājokļu saimnieki un īrnieki dzīvo puslēģāla „pelēkā” tirgus apstākļos. Viņi maz zina par savām tiesībām un necik daudz neprot tās aizstāvēt.

– Interesantu priekšlikumu izteikuši Lielo pilsētu asociācijas eksperti. Tur uzskata, ka laiks pārskatīt likumu „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”. Reģionos nepieciešami jauni speciālisti, bet tie turp nebrauc, jo pilsētās un ciemos nav brīvu mājokļu, kur apmesties. Pašvaldības lūdz, lai tām ļautu šādiem speciālistiem piešķirt daļu municipālo dzīvokļu. Saka, ka citādi mazpilsētās var palikt bez ārstiem, skolotājiem. Bet mēs vēl neesam izvērtējuši, vai pašvaldības dzīvokļa īre tiešām ir vienīgais paņēmieni, kā novados noturēt vai piesaistīt darbiniekus. Varbūt pašvaldības jautājumu varētu atrisināt, subsidējot mājokļu īri.

– Jau pagājis labs laiks, kopš apstājusies daudzdzīvokļu māju

apgalvo, ka liels daudzums valsts iedzīvotāju joprojām nespēj samaksāt dzīvokļa rēķinus. Bet jāsaprot viena lieta: maznodrošinātie jau tagad atrodas valsts aizsardzībā un saņem no pašvaldībām dzīvokļa pabalstus. Cita lieta, ka dažās pašvaldībās sociālie pabalsti ir tik niecīgi, ka cilvēks nevar izdzīvot un samaksāt rēķinus. Bet arī pašvaldības var saprast – tās nepavisam neskopojas, tām arī trūkst naudas.

– Kāda tad varētu būt izeja?

– Manuprāt, situācija valstī uzlabosies, kad pieaugs pašvaldību ienākumi un tās varēs palielināt pabalstus. Tas ir jautājums Ministru kabinetam un Pašvaldību savienībai, kas pastāvīgi lauž šķēpus par nodokļu ieņēmumu sadalījumu. Tādus lēmumus nevar pieņemt Ekonomikas ministrija.

– Varbūt pienācis laiks samazināt vai atcelt PVN siltumenerģijai? Pensionāru federācija jau sen pauž pārliecību, ka pazeminātas nodokļa likmes ieviešana atrisinātu dārgās apkures problēmu.

– Manuprāt, valstij vajag sniegt adresētu palīdzību tiem, kam tā nepieciešama (piemēram, to pašu sociālo pabalstu veidā). PVN samazināšana vai atcelšana skartu visus valsts iedzīvotājus, pat ļoti bagātos, un tas nebūtu sociāli taisnīgi. Kā speciālists uzskatu, ka problēmu atrisinātu adekvāti dzīvokļa pabalsti, un šai nolūkā nepieciešams parūpēties par pašvaldību ienākumu palielināšanos. **K**

„Tiešu grantu renovācijai vairs nebūs, siltināmo māju iedzīvotāji ar valsts un ES fondu palīdzību varēs saņemt lētus aizdevumus (ar samazinātu procentu likmi) ar daļējiem granta elementiem”.

Ir parādi? Pārdot nedrīkst!

– Kas tad ir Ekonomikas ministrijas prioritāte mājokļu jomā?

– Patlaban mēs nodarbojamies ar energoefektivitātes jautājumiem, daudz spēka ieguldām valsts ēku siltināšanas programmās. Milzīgus resursus prasa arī privatizācijas pabeigšana. Tāpat arī mums jāpabeidz caurskatīt grozījumus Dzīvokļa īpašuma likumā, kas paredz, ka īpašniekam pirms dzīvokļa pārdošanas būs jāsamaksā visi komunālie parādi.

– Ja atmiņa neviļ, par šo likumu runāja jau pirms gadiem pieciem.

– Iepriekšējā sasaukuma Saeima konceptuāli atbalstīja grozījumus otrajā lasījumā, taču pēc vēlēšanām likumprojekts atkal nodots deputātiem izskatīšanai. Saeimas Juridiskajam birojam un Tieslietu ministrijai ir savi priekšlikumi saistībā ar šiem grozījumiem. Tie visi vērsti uz vienu: jaunajam īpašniekam dzīvoklis jāsaņem „tīrs” no parādiem. Gribētos, lai grozījumi tiktu pieņemti iespējami ātrāk.

Dzīvokli jaunajiem speciālistiem

– Kādus grozījumus ar mājokļiem saistītajos šobrīd spēkā esošajos likumos varam gaidīt šogad?

siltināšana ES struktūrfondu līdzfinansējuma programmas ietvaros, renovācija turpinās tikai mājās, kas palīdzību saņēma līdz 2013. gada vidum. Vai ir gatava jauna programma 2014.–2020. gadam?

– Darbs pie programmas turpinās. Tagad jau ir zināms, ka tiešu grantu renovācijai vairs nebūs, siltināmo māju iedzīvotāji ar valsts un ES fondu palīdzību varēs saņemt lētus aizdevumus (ar samazinātu procentu likmi) ar daļējiem granta elementiem. Mēs ceram, ka programma tiks apstiprināta un nākamgad sāks darboties.

Viss sākas no pašvaldībām

– Jūs turpināt sekot Latvijas iedzīvotāju komunālajiem parādiem?

– Kārtējie parādi par siltumu samazinās, bet joprojām lieli ir krīzes gados iekrātie.

– Vai Ekonomikas ministrija zina, kā palīdzēt iedzīvotājiem tikt vajā no parādiem?

– Ar lūgumu pēc palīdzības pie mums vēršas no Latvijas pašvaldību savienības. Tur

BIJUŠAIS GRAUSTS KĻUVIS PAR RĪGAS ROTU

Arī nelielo māju iedzīvotājiem remonts ir pa spēkam

Marina MATROŅINA

Tikai nepilna puse Rīgas mazdzīvokļu māju ir labā tehniskā stāvoklī, lielākajai daļai koka namiņu ir vajadzīgs pamatīgs remonts. Iedzīvotāji sūdzas, ka viņu vecajām mājām tek jumts, liecas grīdas, simt gadu kāpņu telpās nav veikts kosmētiskais remonts, bet pārvaldnieki lielākoties plāta rokas: „Naudas remontam nav”. Šodien stāstām, kā ar savām nelaimēm tika galā deviņu dzīvokļu māja Slokas ielā 24.

Cilvēkus nenobiedēja izdevumi

Agrāk šī māja nepavisam nepriecēja acis: sienas laika gaitā nomelnējušas, kāpnēs savas dabiskās vajadzības kārtā vietējie bezpajumtnieki. Bet tad dzīvokļu īpašnieki saņēmas, un tagad māja Slokas ielā 24 ir rajona lepnums un rota.

– Viss sākās 2008. gadā, kad mājā vajadzēja savest kārtībā pagrabu pārsegumu, – stāsta AS Rīgas namu apsaimniekotājs galvenā inženiere Viktorija Kurajeva. – Mēs izrādījām iedzīvotājiem pretimnākšanu un piešķīrām kredītu (ar likmi 6% gadā), tātad ļāvām nesamaksāt uzreiz, bet gan vairāku gadu gaitā. Pagraba remonts dzīvokļu īpašniekiem izmaksāja aptuveni 6000 latu. Izdevumi cilvēkus nenobiedēja, viņi laikus atmaksāja aizdevumu un stājās pie citiem vajadzīgiem darbiem.

Kopsapulcē tika pieņemts lēmums nomainīt mājas kopējo elektroinstalāciju. Mazdzīvokļu mājās mītošie zina, kāda tā ir nelaime, ja pie sienām karājas nomelnējušu vadu saišķi, spuldzes kāpņu telpā nedeg, bet no slēdzīem lido dzirksteles. Tagad mājā Slokas

ielā 24 šī problēma ir pilnībā atrisināta, instalācija tur ir tikpat labā kārtībā kā pie kaimiņiem – Latvijas Bankas jaunajā ēkā.

Beidzot 2013. gadā iedzīvotāji nobalsoja par fasādes remontu. Tas bija pats svarīgākais un pats atbildīgākais no visiem iespējamiem darbiem.

– Remonts bija ļoti vajadzīgs, jo cilvēki sūdzējās par aukstumu, – saka namu pārvaldes galvenā inženiere. – Vecajās sienās bija caurumi, mēģinot nomainīt rāmi, laukā bira sapuvušu konstrukciju gabali.

Vairākums dzīvokļu īpašnieku, nepavisam nebūdami bagāti ļaudis, kopsapulcē nolēma: pietiek gaidīt, kamēr māja sabruks! Jāremontē.

Gandrīz jauna māja

Fasādes darbus mājā veica kompānija Panda AV, bet AS Rīgas namu apsaimniekotājs atvēra iedzīvotājiem jaunu kredītlīniju 51 000 eiro apmērā.

– Vilcināties ar remontu vairs nedrīkstēja! – saka būvnieks Viktors Isajevs. – Vēl pāris gadu, un mājai sāktu nosēsties jumts. Sienas zem vagondēļiem bija tik satrunējušas, ka ar pirkstu varēja cauri izdurt.

Būvnieki ņēma laukā laika gaitā satrunējušās sijas un to vietā lika jaunas. Beigu beigās iedzīvotāji saņēma tikpat kā jaunu māju. Ja turpmāk apsaimniekotājs pienācīgi uzturēs koka namiņu, tas nostāvēs vēl simt gadu.

– Cilvēki uzreiz pamanīja, ka dzīvokļos kļuvis siltāk, – stāsta Viktorija Kurajeva. – Tas nozīmē, ka pēc remonta māja kļuvusi ne tikai komfortabla, bet arī ekonomiska.

Jo ātrāk sāc, jo lētāk maksā

Pēc Viktora Isajeva domām, glābšanas darbi nepieciešami ļoti daudzām Rīgas koka mājām. Un domu, ka lētāk iznāk nopirkt dzīvokli jaunā mājā, nekā izremontēt veco, kompānijā Panda AV uzskata par aplamu:

– Cilvēki sūdzas, ka koka mājai vajadzīgs remonts? Risinājums te tikai viens: iespējami ātrāk sākt darbus. Tad mājas atjaunošana norisēs vieglāk un izmaksās lētāk. Protams, vecas mājas glābšana prasa naudu, bet jāsaprot, ka tādām mājām ir savas priekšrocības: lielisks plānojums, augsti griesti, brīnišķīga gaisotne, piegulošā teritorija. Ieguldīt naudu remontā ir izdevīgi.

Par izdevīgumu: dzīvokļu cenas mājā Slokas ielā 24 pēc fasādes remonta ir ievērojami pieaugušas. Tas nozīmē, ka īpašnieki nav kļūduši.

– Tomēr nevar teikt, ka visas problēmas būtu atrisinātas. Kā celtnieks iesaku iedzīvotājiem vēl nosiltināt bēniņus, – saka Viktors Isajevs. – Pretējā gadījumā viņi turpinās pārmaksāt par apkuri un sildīt ielu, bet pie jumta ziemeļveidosies lāstekas.

Mazajiem vieglāk organizēt darbus

Igors Trubko, AS Rīgas namu apsaimniekotājs vadītājs, uzskata, ka galvaspilsētas iedzīvotājiem ir pa spēkam savest kārtībā savas nelielās mājas. Tas, ka nav iekrājumu, nav iemesls, lai darbus atliktu.

– Cilvēkiem ir grūti sākt remontu pavisam citu iemeslu dēļ. Pirmkārt, viņi neuzticas saviem pārvaldniekiem un baidās, ka remonta cena tiks „uzskrūvēta” un nauda ies zudumā. Otrkārt, darbi sanāk dārgāki, rēķinot pēc dzīvokļu īpašnieku skaita. Treškārt, cilvēki gluži vienkārši nesaprot, kā sakrāt vai kur aizņemt nepieciešamo naudu.

Visi trīs jautājumi ir atrisināmi, saka Igors Trubko. Mājas Slokas ielā 24 piemērs skaidri parāda, ka iedzīvotāji sadarbībā ar AS Rīgas namu apsaimniekotājs varēja pilnībā kontrolēt remonta izmaksas. Viņi paši lēma, kad un kā sākt darbus, paši apstiprināja tāmes un maksājumu grafikus, paši uzraudzīja būvnieku darba kvalitāti.

Dārdzības problēmu ir grūtāk atrisināt. Mazām mājām vajadzīgi tādi paši remontdarbi kā lielām, bet darbu izmaksas tur tiek dalītas nevis uz simtiem, bet uz pieciem līdz desmit dzīvokļiem. Vai iedzīvotāji var pavilkt tādus izdevumus?

– Var! – ir pārliecināts pārvaldnieks. – Mēs esam izraudzījušies īpašu principu sadarbībai ar visām mūsu mājām. Nobalsojuši par svarīgiem remonta darbiem, iedzīvotāji var tos sākt bez remonta uzkrājumiem, jo mēs šai nolūkā piešķiram mājai aizdevumu un naudas atdošanai dodam laiku līdz trim

gadiem. Tādējādi cilvēki neko nepārmaksā, bet komfortu, siltumu un glītas kāpņu telpas saņem avansā.

Igors Trubko atgādina, ka veco māju stāvoklis ir liela problēma visai Rīgai.

– Mājas ir ļoti nolaistas, ar kosmētisko remontu vien problēmas nevar atrisināt. Iedzīvotājiem iespējami ātrāk jāsaprot, ka par sava nekustamā īpašuma glābšanu. Starp citu, mazdzīvokļu māju īpašniekiem ir daudz vienkāršāk organizēt remontu nekā viņu kaimiņiem daudzdzīvokļu mājās. Šie cilvēki pazīst cits citu, var ātri sapulcēties un pieņemt lēmumu. Tā ir liela priekšrocība!

No bomžu midzeņa – ekskluzīva māja

Mēs apmeklējām māju Slokas ielā 24, lai savām acīm pārliecinātos par remonta rezultātiem. Māja tiešām kļuvusi par ielas rotu. Iedzīvotājiem tā lieta iepatikusies, un viņi ne tikai atjaunojuši mājas fasādi, bet arī uzlikuši glītu žogu un pagalmā ierīkojuši lapeni ar skatu uz Valsts arhīva un Latvijas Bankas ēkām.

– Dzīvoju šajā mājā kopš bērnības, – stāsta mājas vecākā Jevgeņija Vondruško, – un atceros, ka vēl pirms gadiem desmit te izskatījās kā bomžu midzeņi. Labi, ka cilvēki saprata galveno: laiks rit, māja noveco, to vajag glābt. Viss sākās ar bankas ēkas būvniecību iepreti: no vibrācijas mums sāka plaisāt sienas. Mēs nostiprinājām tās un pēc tam ķērāmies pie citiem svarīgiem darbiem.

Cilvēki atceras, ka pirms remonta mājā bija nepanesami auksti, pa visiem kaktiem staigāja caurvējš. Tagad dzīvokļi kļuvuši daudz mājīgāki, un iedzīvotāji par 90 procentiem ir apmierināti ar darba rezultātiem.

FIRMA: RĀDĪJUMUS NOSKRŪVĒJAM, CENAS UZSKRŪVĒJAM

Meistari nomainīja ūdens skaitītāju un pēc tam pieprasīja: „Naudiņu gan piemiet, saimniek!”

Marina MATROŅINA

Nepatīkamo atgadījumu ar ūdens skaitītāju nomainu dzīvoklī Broņislavs S. piedzīvoja pagājušajā rudenī, bet joprojām nespēj nomierināties. „Atmaskošu tos blēžus un krāpniekus!” draudīgi saka bijušais hokeja vārtsargs un treneris veterāns. Jāteic gan, ka „atmaskot” pāridarītājus būs pagrūti, jo ūdens skaitītāji tika nomainīti bez līguma slēgšanas ar santehnikas uzņēmumu. Bet pastāstīt par notikušo vajag, lai vismaz citiem būtu mācība.

Stingrais klients palika bez līguma

Broņislavs S. ir prasīgs klients, santehniķiem ar viņu nav viegli. Viņš ierodas uzņēmuma birojā un saka: „Nu tā, mums pienācis laiks verificēt skaitītājus. Gribu, lai jūs man uzstādāt, bet ne jau šādus tādus, gribu vācu firmas *Zenner*”. Turpmākās sarunās viņš ielaižas tikai ar firmu, kura ir ar mieru: „Protams, protams, visus četrus *cennerus* jums aizvedīsim un akurāti uzstādīsim par visizdevīgāko cenu”.

Bet pērnajā rudenī šerpais Broņislavs S. nošāva greizi un tagad ir ļoti dusmīgs uz santehniķiem:

– Iedomājieties tik, es vērsos firmā, ko ieteica kaimiņiene. Sameklēju vajadzīgo adresi, skatos – tā taču visparastākā savrupmājele, Mežciema ielā tādu ir daudz. Durvis atvēra sieviete, ar viņu arī notika saruna. Jautāju, vai *Zenner* skaitītājus viņi uzstāda. „Jā,” viņa sacīja un sāka noformēt pasūtījumu.

Es, protams, palūdzu sastādīt skaitītāju nomainas līgumu. Sieviete iebilda: kādu vēl līgumu? Arī bez līguma meistari aizbrauks un visu kārtīgi izdarīs.

Jums rādījumus „noskrūvēt”?

Prom ejot, Broņislavs S. katram gadījumam tomēr precizēja, par kādu cenu tagad uzstāda *Zenner* skaitītājus: „Tātad es gatavoju naudiņu – tieši 28 latas, septiņus par katru ūdens mērītāju?” „Tieši tā,” atbildēja pasūtījuma pieņēmēja.

Pienāca mēraparātu nomainas diena. Atbildīgais pensionārs jau no paša rīta nolika norunāto naudas summu redzamā vietā un sāka gaidīt meistarus. Ieradās divi santehniķi un gods godam sāka ņemties pa vannas istabu. Pēc tam sieva Broņislavam S. atzinās, ka viens no meistariem, tas jaunākais, klusiņām esot viņai piedāvājis: „Kā būtu, ja mēs aktā vecajam skaitītājam norakstītu dažus kubikmetrus? Tad

jums šomēnes par ūdeni nemaz nevajadzētu maksāt!”

– Ja sieva uzreiz man būtu pastāstījusi par piedāvājumu, es tos blēžus tūlīt būtu izmetis, – dusmās vārās hokeja treneris. – Ciest nevaru krāpšanos! Iedomājieties tik, cik daudzus cilvēkus viņi tā iekārdina un padara par īstiem zagļiem! Pat mūsu kooperatīvajā mājā ūdens korekcija aug. Kāpēc? Daļēji arī tāpēc, ka tādi meistari sagroza cilvēkiem skaitītāju rādījumus, bet maksāt par patērēto nākas godīgajiem.

Cena negaidīti pieauga

Bet Broņislava S. sieva noklusēja par piedāvājumu, un skandāls iedegās nevis uzreiz, bet kādas desmit minūtes vēlāk. Pirmkārt, santehniķi dzīvoklī uzstādīja tikai trīs *Zenner* solīto četrus vietā (viens skaitītājs bija kādas mazpazīstamas firmas ražojums, kas akurāto pensionāru neapmierināja). Otrkārt, kad pienāca laiks maksāt, meistari ļoti dabiski pauda izbrīnu:

– Kāpēc jūs dodat tikai 40 eiro? Katra skaitītāja nomaina maksā 15

ka gribējusi saglabāt ģimenes iedzīvi: „Baidījos, ka tie tēvaiņi man virtuvē traukus sadauzīs...”

– Būtu labāk, ja viņi būtu visus traukus sasītuši un plauktus salauzuši, – joprojām nespēj nomierināties pavecais vīrs, – tad par katru krūzīti viņi tiesā atbildētu! Tagad, kad nauda samaksāta, blēdīšanos grūti pierādīt.

Par to Broņislavs S. skaidri pārliecinājās, kad vēlreiz aizgāja uz kļūmīgo biroju savrupmājēlē. Tur viņš sastapa jau pazīstamo pasūtījumu pieņēmēju un pārmeta viņai blēdīšanos ar skaitītāju kvalitāti un cenu, un, protams, pieprasīja atpakaļ 20 eiro. Sieviete apsoliņa visu noskaidrot un piezvanīt. Vēl joprojām zvana...

Ticēt tikai rakstītam

– Pēc tam devos uz Patērētāju tiesību aizsardzības centru, taču tur man nekādas cerības nedeja, – savus piedzīvojumus turpina aprakstīt cietušais. – Pajautāja, vai līgums man ir. Sacīju, ka nav. Bet skaitītāju nomainas akts ir? Par laimi vismaz akts man bija. Tad Patērētāju tiesību aizsardzības centrā man ieteica sameklēt firmas reklāmu, kur būtu rakstīts, ka skaitītājus uzstāda par 10 eiro. Paskaidroja, ka tad varētu meistarus sodīt par reklāmas neatbilstību īstajai pakalpojuma cenai.

Broņislavs S. nu jau vairāk nekā mēnesi meklē avīzēs pāridarītāju sludinājumu, bet nevar atrast. Tātad paša sāktā izmeklēšana nonākusī strupceļā.

Bet nav nekādu šaubu, ka Mežciema iedzīvotājs ir aprīpāts par krietnu summiņu. Atveram portālu www.ss.lv un skaidri redzam desmitiem sludinājumu, kuros santehnikas firmas sola uzstādīt *Zenner* skaitītājus par 10 eiro gabalā. Jo vairāk skaitītāju dzīvoklī jānomaina, jo zemāka cena. Četri mēraparāti, kā S. gadījumā, vidēji maksā 32–35 eiro. Un pat pie tādas cenas firmas cenšas pievilināt klientus ar visdažādākajiem bonusiem. Vieni pat sola, ka „meistari jūs dzīvoklī ieradīsies ar savām čibiņām”.

Izeja dzīvokļu īpašniekiem viena – ticēt tikai rakstītajam. Tas ir, pasargāt jūs no meistara ļaunprātīgas prasības „Piemet naudu, citādi uzskrūvēšu skaitītāju!” var tikai līgums ar zīmogu.

Ko citādi pierādīs? Varbūt pats esi dīvainis un pats esi vēlējies divreiz pār maksāt par veciem skaitītājiem.. **K**

– Kāpēc tikai par 90 procentiem?

– Taupības nolūkā nolēmām nerestaurēt dekoratīvos kokriezumus sētas pusē, tie vienkārši tika noņemti, – stāsta mājas iedzīvotāja Monta. – Tagad nožēlojam, jo māja zaudējusi daļu savas burvības. Otrā problēma ir maksa par remontu. Man, piemēram, trīs gadus jāatmaksā namu pārvaldei pa 150 eiro mēnesī.

Labiekārtošana turpināsies

– Dārgi! Vai bija vērts remontēt?

Protams, bija vērts! – nešaubās Monta. – Pati uz Rīgu pārcēlos no Liepājas un pat nedomāju apmesties sērīveida mājā – tām nav ne vēstures, ne dvēseles. Meklējot dzīvokli, atklāju līdz Slokas ielai 24. Man parādīja nolaistas istabas, bet stūrī es pamanīju brīnišķīgu krāsni ar bareljefu – sievietes figūru. Šķita, ka sieviete man piemiedz ar aci, dodot mājienu, ka jāpērķ! Tā arī sadūšojos pārcelties. Visu dzīvoklī esmu pārveidojusi pati ar savām rokām un draugu palīdzību. Kad biju savedusi kārtībā dzīvokli, sagribējās, lai arī fasāde būtu skaista.

Salīdzinoši nelieli ieguldījumi veco graustu pārvērtuši par ekskluzīvu objektu.

– Tiesa gan, – māj Jevgeņija. – Pakatieties apkārt! Mēs dzīvojam gandrīz vai pilsētas centrā, bet mums ir savs pagalmi, pašiem sava autostāvvietā un pat neliels dārziņš. Mēs nemūžam nemainītu savu māju pret sērīveida dzīvokļiem. Gluži pretēji, gribam turpināt labiekārtošanu – pagalmā nomainīt celiņa segumu un pēc tam izremontēt gaitenī. **K**

„MAN SKAITĪTĀJS IR BOJĀTS!”

Vai pensionāram ir pa kabatai strīds ar AS Latvijas gāze?

Ilona MILLERE

Daudzi uzņēmuma Latvijas gāze klienti par patērēto gāzi maksā pēc skaitītāju vidējiem rādījumiem. Ja cilvēks gada laikā patērējis vairāk gāzes salīdzinājumā ar sākotnējo aprēķinu, pakalpojuma sniedzējs nosūta papildu rēķinu. Reizēm pārrēķins ir šokējošs.

Viņa nav vainīga, pie vainas skaitītājs!

Ludmila Z. jau vairākus gadus dzīvo mājā Kurzemes prospektā. Viņa, vienkārša pensionāre, apgalvo, ka gāzi tikpat kā nelieto, tikai pāris reizes dienā uzkarsējot tējkannu. Taču gāzes skaitītājam Ludmilas dzīvoklī par to ir savs viedoklis, tas saimniecei sarēķina 10–15 kubikmetrus patērētās gāzes mēnesī, tādējādi apsūdzot viņu izšķērdībā un pielīdzinot nullei visus centienus būt taupīgai.

Ludmila ir pārliecināta, ka gāzes skaitītājs ir bojāts, tāpēc uzrāda tik nesamērīgi lielu patēriņu, taču AS Latvijas gāze meistari tam nepiekrīt. Viņuprāt, lielā patēriņa iemesls ir gan vecā gāzes plīts, gan saimnieces ieradumi. Rast kompromisu strīdā ar monopolistu Rīgas pensionārei neizdodas.

„Būs jāmaksā ap 100 eiro!”

Pēdējo reizi stresu gāzes dēļ Ludmila piedzīvoja īsi pirms Jaunā gada, kad nosūtīja uzņēmumam Latvijas gāze skai-

tītāja gada rādījumus. Uzņēmums pensionārei izrakstīja papildu rēķinu. Izrādījās, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu viņa patērējusi par 40 kubikmetriem vairāk gāzes un par pakalpojumu jāpiemaksā 62 eiro. Ludmila ir nesapņāta: „Kā vientuļš pensionārs var gadā patērēt 135 kubikmetrus gāzes?! Tas var nozīmēt tikai to, ka skaitītājs ir bojāts!”

Sieviete centās par savu taisnību pārliecināt AS Latvijas gāze meistarus – izsaukusi avārijas brigādi, ar pirkstu bakstīja skaitītājā, sacīdama: „Redziet, ja iedezina gāzi, cipari mainās nevienmērīgi!” Meistarus zibīši cipari nepārliecināja, viņi pārbaudīja gāzes vadu un plīti, pārliecinājās, ka noplūdes nav, un sastādīja aktu, apliecinot, ka nav pamata veikt Ludmilas skaitītāja pirmstermiņa pārbaudi.

– Vēl pieteica: „Ja vēlaties mēraparātu nosūtīt uz ekspertīzi, būs jāmaksā ap 100 eiro.” Skaidrs, ka man tāda pārbaude nav pa kabatai, – žēlojas pensionāre.

Līdztekus pretenzijām par dārdzību Ludmilai ir arī daži jautājumi:

– Piemēram, kāpēc Latvijas gāze tik sen nav mainījusi gāzes skaitītājus dzīvokļos? Šie mēraparāti uzstādīti

deviņdesmito gadu vidū, kopš tā laika neviens tiem ne pirksta nav piedūris. Dzīvokļos uzstādītos ūdens skaitītājus vajag verificēt ik pēc četriem gadiem, vai tad gāzes skaitītāji ir mūžīgi?

Un vēl Ludmila, kā jau dzīves rūdīta sieviete, labi zina, cik bīstama ir gāzes noplūde. Viņa atminas, ka savulaik gāzes meistari dzīvokļos regulāri pārbaudīja gāzes vadus un plīti. Kāpēc tagad viss atstāts pašplūsmā?

Latvijas gāze nepiekrīt

Rīdznieces jautājumus un pretenzijas pārdresējam AS Latvijas gāze. Gāzes monopolista pārstāvis Vinsents Markis paskaidroja, kā un kad uzņēmums maina gāzes skaitītājus un pārbauda gāzes saimniecību dzīvokļos.

– Mēs pārbaudījām jūsu lasītājas sūdzību. 2012. gadā Ludmila patērēja 98 kubikmetrus gāzes, bet 2013. gadā tikai 65 kubikmetrus. 2014. gadā skaitītājs uzrādīja 135 kubikmetrus. Vai nu dzīvokļa saimniece iepriekšējā gadā bija nepareizi nolasiņusis rādījumus, vai arī viņai mainījušies ieradumi un gāze tiek tērēta vairāk.

– Saimniece vairo veco gāzes skaitītāju. Kā panākt, lai tas tiktu pārbaudīts?

– Pirmais, kas problēmu gadījumā jādara patērētājam, – jāizsauc Latvijas gāzes pārstāvji. Komisija pie Ludmilas pabija 15. decembrī. Mūsu pārstāvjiem neradās aizdomas, ka skaitītājs būtu bojāts.

– Ko darīt Ludmilai, kura nav mierā ar jūsu slēdzienu?

– Ja klientam ir aizdomas, ka skaitītājs varētu būt bojāts, viņam ir tiesības pieprasīt tā pārbaudi neatkarīgā sertificētā laboratorijā. Mēraparāta noņemšanas, pārbaudes un uzstādīšanas cena ir 93 eiro.

– Kam jāsedz šie izdevumi?

– Ja pārbaudē atklājas, ka skaitītājs ir bojāts, izdevumus sedz Latvijas gāze, savukārt, ja aparāts ir kārtībā, jāmaksā pašam lietotājam.

Vandāli maksā trīskārtīgi

– Ludmila bažījās, ka pārbaude varētu nebūt objektīva. Vai viņa saņems tiešām neatkarīgu slēdzienu?

– Latvijā ir vairākas neatkarīgas sertificētas laboratorijas. Viena no tām patiesi ir paša uzņēmuma Latvijas gāze

laboratorija. Bet parasti mēs mēraparātus nododam tai laboratorijai, kura atiecīgajā brīdī ir mazāk noslogota. Pārbaudes visur tiek veiktas pēc vieniem un tiem pašiem principiem. Runājot par bažām... Padomājiet paši: vai Latvijas gāze ies riskēt ar savu reputāciju viena skaitītāja dēļ?

– Cik bieži jūs dzīvokļu gāzes skaitītājus nosūtāt uz pirmstermiņa verificāciju?

– Tikai tad, ja pārbaudes gaitā pamanām, ka mēraparāts ir bojāts. Tāpat arī pārbaudei tiek nosūtīti skaitītāji ar ārējas iedarbības pazīmēm. Precīzēju: tie ir skaitītāji ar norautu plombi, ārējiem bojājumiem, sasistu stiklu utt. Tādā gadījumā mums ir aizdomas, ka dzīvokļa saimnieks ir sabojājis skaitītāju, lai ietekmētu rādījumus.

– Kāds sods draud šādiem vandāļiem?

– Ja klients neinformē par skaitītājam nodarītiem bojājumiem, mums ir tiesības veikt viņam gāzes patēriņa pārrēķinu par visu laiku kopš iepriekšējās kontrolpārbaudes (maksimāli par diviem gadiem). Tādā gadījumā mājokļa īpašniekam vai īrniekam jāmaksā par gāzi nevis pēc skaitītāja rādījumiem, bet gan pēc normatīviem. Piedevām vēl viņam tiek izrakstīts rēķins normatīvā patēriņa divkārtšā apmērā.

– Ko darīt, ja cilvēks nejausi norāvis skaitītājam plombi vai nodarījis citus bojājumus?

– Pats pareizākais – uzreiz ziņot Latvijas gāzei. Tāpat arī vajag informēt uzņēmumu, ja skaitītājs ir apstājies vai griežas pārāk lēni.

Kāpēc cilvēki nesūdzas?

– Cik bieži jūs pārbaudāt skaitītājus pēc tādu klientu kā Ludmila pieprasījuma?

– Ārkārtīgi reti. Pēdējo divu gadu laikā Rīgā pēc iedzīvotāju pieprasījuma ir pārbaudīti tikai trīs skaitītāji, un divos gadījumos mēraparāti bija pilnīgā kārtībā. Salīdzinājumam: Latvijā mēs piegādājam gāzi 420 000 māsaimniecību. Jā, cilvēki bieži sūdzas, ka skaitītājs fiksējis lielu gāzes patēriņu, bet līdz pārbaudei lieta parasti nenonāk. Iespējams, klientam bijis ģimenes pieaugums vai mainījušies ieradumi.

– Vairāk lieta līdz pārbaudei nenonāk tāpēc, ka tas pārāk dārgi maksā...

– Bet Latvijas gāze arī nevēlas maksāt par nepamatotām pārbaudēm!

Remonts dzīvokļos – par iedzīvotāju naudu

– Kāds ir mūsu dzīvokļos uzstādīto gāzes skaitītāju verificācijas termiņš?

– Gāzes plītiem uzstādītie skaitītāji tiek verificēti reizi 20 gados, apkures sistēmām uzstādītie – reizi 15 gados. Mūsu uzņēmums skaitītājus sāka uzstādīt 1993.–1994. gadā, tātad pašreiz ir aktīvs šo ierīču verificācijas un nomaiņas periods. Ludmilas Z. skaitītājs, piemēram, likuma noteiktajā kārtībā bez maksas tiks pārbaudīts 2016. gadā.

– Cilvēki vaicā, kāpēc Latvijas gāze nepārbauda gāzes iekārtu stāvokli dzīvokļos. Vai nebaidāties, ka var notikt nelaime?

– Man patīk šis jautājums, to bieži var dzirdēt pa radio un televīzijā. Atbilde ir šāda: gāzes vadu stāvokli mājās un dzīvokļos Latvijas gāze pārbauda tikpat bieži kā padomju laikā. Daudzdzīvokļu mājās apmeklējam reizi piecos gados. Pārbaudām mums pieejamos kopējos stāvvadus, kā arī iekšējos gāzes vadus 85% dzīvokļu (ja atklāts bojājums, pārbaudām visus 100% dzīvokļu).

– Kāds tieši bojājums jūs meklējat?

– Pārbaudām gāzes vada, skaitītāju un ierīču savienojumu hermētiskumu. Padomju laikā uzņēmums pārbaudīja un laboja gāzes plīti, tagad iekšējās iekārtas ir dzīvokļu īpašnieku īpašums. Mēs varam atrast bojājumu, bet gāzes vads dzīvokli un gāzes plīts saimniekam jālabo par savu naudu.

– Ko tad, ja cilvēkam nav naudas vai viņš nevēlas neko labot?

– Atklājot nopietnus gāzes vada vai iekārtas bojājumus, mēs dzīvoklim atslēdzam gāzes padevi. Ja noplūdes nav, bet iekārtai vajadzīgs remonts, varam dot saimniekam noteiktu laiku remontam, neatslēdzot gāzi. Hulīgāniem, kuri ar savu bezdarbību rada draudus visai mājai, varam noņemt skaitītāju un noplombēt ventili. Smagākos gadījumos pilnībā noslēdzam gāzes vadu. Pēc tam par gāzes pieslēgšanu saimniekam jāmaksā 40–60 eiro. Tātad ar remontu labāk nevilcināties.

Patīkami, ka gāzes vadā mājās tiek labi uzraudzīti, taču uzņēmuma Latvijas gāze nevēlēšanās izskatīt privāto klientu sūdzības par skaitītājiem nav laba zīme. Pensionāram bez lieka simta eiro kabatā nekad neizdosies pierādīt, ka skaitītājs viņa dzīvoklī ir sabojājies. Uzņēmumam, kurš ik gadus gūst 16–17 miljonus eiro peļņu, derētu izrādīt lielāku sociālo atbildību. **K**

NOPĒRC DETEKTORU UN SAGLABĀ DZĪVĪBU

Grozījumi Ugunsdrošības noteikumos skars visus dzīvokļu īpašniekus

A. ŠEVČENKO

Latvijā joprojām notiek daudz ugunsgrēku, kuros iet bojā cilvēki. 2014. gadā upuru skaits tuvojās kritiskajam – tika zaudētas gandrīz 100 dzīvības. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā zina, kā samazināt upuru skaitu: vajadzīgi grozījumi likumos. Valdība izskata jaunos normatīvus, saskaņā ar kuriem 2017. gadā katrā Latvijas dzīvoklī vajadzētu būt uzstādītam dūmu detektoram.

Galvenais – laikus pamosties

Dūmu detektori ir pats elementārākais ugunsdrošības signalizācijas veids. Ierīce analizē gaisu telpā un reaģē uz dūmiem, siltumu, tvana gāzi. Atskanējušais skaņas signāls pamodinās dzīvokļa iemītniekus, ļaujot viņiem laikus pamest degošās telpas vai izsaukt ugunsdzēsējus.

Daudzās pasaules valstīs spēkā ir noteikumi, kas paredz ugunsgrēka detektoru obligātu uzstādīšanu mājokļos. Mūsu kaimiņiem igauņiem, piemēram, tādējādi izdevies uz pusi samazināt ugunsgrēku upuru skaitu. Pēc provizoriskām aplēsēm, Latvijā detektori, ja to uzstādīšana būtu obligāta, varētu izglābt vismaz 50 dzīvību gadā.

Katra dzīvība zelta vērtībā

Divdesmit gados obligātie dūmu detektori izglābtu tik daudz cilvēku, cik dzīvo, piemēram, Ainažos, bet trīsdesmit gados – visus Zilupes iedzīvotājus. Ekonomisti aprēķinājuši, ka viena cilvēka dzīvības vērtība Latvijas tautsaimniecībā ir 500 tūkstoši eiro. Bet runa jau nav par šiem ciniskajiem, lai arī nenoliedzami precīzajiem skaitļiem. Pat ja dūmu detektori palīdzētu glābt tikai 10% potenciālo ugunsgrēku upuru, tos ir vērts noteikt par obligātiem. Tas būtu jādara pat tad, ja tie izglābtu „tikai” 1% dzīvību... Varas iestādēm nevajadzētu vilcināties ar šā vienkāršā, bet efektīvā līdzekļa ieviešanu.

Līdzināties pēc Hamburgas

Taisnības labad jāteic, ka ugunsgrēka detektori arī šobrīd, pirms spēkā stājušies jaunie noteikumi, ir pieejami jebkuram mājokļa īpašniekam Latvijā. Kopš 2008. gada ar šādām ierīcēm jābūt aprīkotām visām sabiedriskajām ēkām un jaunbūvēm.

Tiesa, pagaidām detektori mūsu cilvēkiem ir neierasts jaunums, tāpēc laiku pa laikam rodas pārpratumi. Jauno māju iemītnieki stāsta, ka jutīgie aparāti reizēm saņem viltus trauksmi (piemēram, reaģē uz piedegušām pankūkām). Taču labāk pārdzīvot dažas viltus trauksmes, nekā nepārdzīvot vienu īstu ugunsgrēku.

„Ugunsgrēka detektori ir ļoti svarīgi,” uzskata VUGD Ugunsdrošības uzraudzības pārvaldes priekšnieks Dzintars Lagzdīņš. „Diemžēl pēc ugunsgrēku upuru skaita dzīvojamajās mājās Latvija ir vienā no pirmajām vietām Eiropā. Salīdzinājumam: Hamburgā un tās apkārtnē dzīvo trīs miljoni cilvē-

ku, ugunsgrēku skaits šajā reģionā ir aptuveni tāds pats kā Latvijā, bet Hamburgā gada laikā bojā iet tikai 15 cilvēki, turpretī Latvijā ap 100”.

Gads sācies traģiski

Tātad nevajadzētu gaidīt, kad stāsies spēkā jaunie normatīvie akti. Dūmu detektori nemaksā dārgi, tos var viegli uzstādīt. Sīkāk par ierīcēm stāsta VUGD Ugunsdrošības normatīvu nodaļas priekšnieks Andris Staļģevics.

– Kāpēc vispār ir tik svarīgi dzīvokļos uzstādīt dūmu detektorus?

– Mūsu statistika liecina, ka aptuveni puse upuru ir gājuši bojā nevis no uguns, bet gan no saindēšanās ar tvana gāzi. Cilvēki nosmok, jo nav pamanījuši, ka sācies ugunsgrēks. Parasti nelaime notiek naktī – cilvēks gluži vienkārši nespēj pamosties. Mēs uzskatām, ka autonomie ugunsgrēka detektori var laikus uzmodināt savus saimniekus.

– Katru gadu ugunsgrēkos iet bojā cilvēki, tad kāpēc Latvijā par detektoriem sākuši runāt tikai tagad?

– Jaunos noteikumus apspriež jau vairākus gadus, tagad tie nodoti izskatīšanai valsts sekretāru sanāksmē, un mēs ļoti ceram, ka jaunās normas stāsies spēkā jau šogad. Mājokļu īpašniekiem būs doti divi gadi, lai iegādātos un uzstādītu ugunsgrēka detektorus, bet 2017. gadā visām mājām un dzīvokļiem jau vajadzēs būt aprīkotiem ar šīm ierīcēm. Runājot par ugunsgrēku upuriem, jāteic, ka īpaši smags Latvijā bija 2013. gads, kad ugunsgrēkos gāja bojā 104 cilvēki. Pagājušajā gadā upuru skaits samazinājās – bojā gāja 94 cilvēki (acīmredzot tam iemesls bija samērā siltā ziema – red.).

Taču jau šā gada pirmajās dienās bojā gāja pieci cilvēki, un tā ir ļoti nepatīkama zīme.

Pārbaudiet krāsni, lai varētu mierīgi gulēt

– Tātad lielākā daļa upuru dzīvību zaudējuši tieši aukstā laikā?

– Tieši tā, bīstami ugunsgrēki visbiežāk izceļas ziemā, kad vērojamas krasas temperatūras svārstības. Cilvēki uz nakti iekur krāsni, aizmieg un... nepamostas, kad telpā ir sācies ugunsgrēks un uzkrājusies tvana gāze. Detektori izgudroti vispirmām kārtām cilvēka dzīvības glābšanai. Tie signalizē par ugunsgrēka sākšanos. Varbūt arī cilvēks nespēj izglābt iedzīvi, bet vismaz pats tiek laukā no degošās telpas.

– Kāpēc mūs ziemā piemeklē tik daudz ugunsgrēku?

– Galvenais cēlonis – apkures ierīces, kuras ir vai nu bojātas, vai atstātas bez uzraudzības. VUGD nav pilnvarots pārbaudīt krāsni dzīvokļos. Protams, ja cilvēkam ir aizdomas, ka krāsns nav kārtībā, viņš var uzrakstīt mums iesniegumu, un ugunsdrošības inspektors veiks pārbaudi. Taču par apkures ierīču labošanu un tīrīšanu jāgādā pašiem mājokļu īpašniekiem.

– Cik bieži vajadzētu izsaukt skursteņslauķi, lai nenotiktu nelaime?

– Mājās ar krāsni apkuri skursteņslauķi vajag uzaicināt divas reizes gadā – pirms un pēc apkures sezonas. Ilgstošas darbības krāsni nepieciešams jārbaudīt reizi mēnesī.

Izdevumi – no 5 eiro vienam dzīvoklim

– Cilvēki, kas regulāri tīra un pārbauda savas krāsni, būs neapmierināti ar prasību obligāti uzstādīt dūmu detektorus. Tas taču nozīmē papildu izdevumus!

– Detektora cena ir atkarīga no ražotāja. Pats nesen nopirku tādas ierīces savai mājai un zinu, ka vienkāršs detektors maksā aptuveni piecus eiro.

Tie nav nekādi lieli izdevumi, tāpēc, uzstādījis detektorus visās dzīvojamās istabās, tagad gribu tādu iegādāties arī gaitenim. Parastam pilsētas dzīvoklim pietiek ar vienu detektoru, ko tādā gadījumā novieto gaitenī. Ja līdzekļi atļauj, labāk būtu uzstādīt pa detektoram katrā istabā. Savrupmājās detektori vajadzīgi visos stāvos.

– Pieņemsim, ka dzīvokļa īpašnieks negrib gaidīt jaunos noteikumus un ir gatavs detektoru iegādāties tūlīt. Kādu modeli izvēlēties?

– Modeļi cits no cita neko daudz neatšķiras. Galvenais kritērijs – lai uz korpusa būtu Eiropas marķējums CE. Ja marķējums ir, detektors pildīs savu funkciju. Detektors jāpiestiprina pie griesmiem, un ar šo darbu var tikt galā ne tikai jebkurš vīrietis, bet arī daudzas sievietes.

Lasiet instrukciju

– Latvijā kāda firma reklamē detektorus, kuri ne tikai uzmodināšot īpašnieku, bet arī nosūtīšot viņam ziņu uz mobilo tālruni un izsaukšot ugunsdzēsējus. Vai jūs tiešām esat gatavi braukt uz izsaukuma vietu pēc tik „gudra” detektora signāla?

– Pieļauju, ka ir detektori, kas mājokļa saimniekam var padot ziņu par ugunsgrēku, bet Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam nav līgumu par automatisko signālu pieņemšanu. Varbūt signāls tiek sūtīts uz apsardzes firmas pulti? Tas jānoskaidro pie ierīces pārdevēja.

– Kas vēl būtu jāzina par ugunsdrošības dūmu detektoriem?

– Ierīces darbojas no visparastākajām baterijām, tās nav jāieslēdz elektrotīklā. Reizi mēnesī detektors ir jāpārbauda. Šai nolūkā jānospiež testa poga, ja atskan signāls, detektors ir darbaspējīgs. Ja akumulators sāk izlādēties, detektors pats par to ziņo ar īpašu signālu. Tikai viens svarīgs brīdinājums: gadās, ka cilvēks detektoru gan uzstāda, bet jau pirmās viltus trauksmes reizē izņem no tā bateriju. Tas nekādā gadījumā nav prātīgi darīts. **K**

KOMUNĀLĀS MĪKLAS IED

Kā maksāt par atkritumu izvešanu, izvairīties no ūdens atslēgšanas, panākt jumta kvalitatīvu remontu? Uz lasītāju jautājumiem atbild jurists Juris Sokolovskis.

ŪDENS: MUMS DRAUD ATSLĒGŠANA

„Nesen visu dzīvokļu iemītnieki mūsu mājā saņēma paziņojumu no Rīgas ūdens, kurā bija teikts, ka mūsu pārvaldnieks jau pusgadu nav maksājis rēķinus par ūdeni un kanalizāciju. Vaicāts, kāpēc netika maksāts, pārvaldnieks atbildēja, ka četriem dzīvokļiem ir 1700 eiro liels parāds, tāpēc arī par ūdeni nav maksāts. Ko darīt cilvēkiem, kuri par šo pakalpojumu maksā? Un kā izvairīties no ūdensapgādes atslēgšanas?”

Nepatīkama situācija. Iesaku mājas iemītniekiem sazināties ar citiem pakalpojumu sniedzējiem (piemēram, AS Rīgas siltums) un noskaidrot, vai tie saņem naudu no jūsu pārvaldnieka. Tā kā daļa iedzīvotāju turpina maksāt, naudai ir jānonāk pie pakalpojumu sniedzējiem, lai arī ne pilnā apjomā.

Atgādināsim, ka krīzes laikā daži Latvijas namu pārvaldītāji pārstāja iedzīvotāju samaksāto naudu pārskaitīt pakalpojumu sniedzējiem, bet vēlāk pieteica maksātnespēju. Nekādu sodu viņi nesaņēma, bet desmitiem māju iedzīvotājiem nācās otrreiz maksāt prāvus rēķinus par siltumu un ūdeni.

Lai tā nenotiktu jūsu mājā, sāciet kontrolēt pārvaldnieku. Iesaku tam pievērsties jau laikus, negaidot, kad būs radušās problēmas. Ja izrādās, ka apsaimniekošanas uzņēmums nepārskaita naudu pakalpojumu sniedzē-

jiem, iedzīvotājiem ir tiesības sasaukt kopsapulci un uzaicināt pārvaldnieku, lai tas sniegtu paskaidrojumus. Ja maksājumu aizkavēšanas iemesls ir dažu dzīvokļu īpašnieku parādi, pārējiem īpašniekiem ir tiesības ar balsu vairākumu dot pārvaldniekam uzdevumu aktīvāk cīnīties ar nemaksātājiem (piemēram, iesniegt pret viņiem prasību tiesā). Vēl viens iespējams risinājums – balsot par pārvaldnieka nomainīšanu.

Ja ūdensapgādes uzņēmums draud mājai atslēgt ūdeni, īpašniekiem jāizlemj, kā samaksāt iekrājušos parādu. Šim nolūkam var izmantot mājas kopējās remonta uzkrājumus, gan ar nosacījumu, ka pārvaldnieks iesniegs tiesā prasību pret parādniekiem un ar laiku atgūs mājas kopējos līdzekļus. Reizē tomēr visi kopā apsveriet, vai ir vērts turpināt sadarbību ar pārvaldnieku, kurš pieļāvis tādu situāciju. **K**

KOPĪPAŠUMS: PAR KO TĀDI RĒKINI?

„Labdien! Man pieder dzīvoklis ar ieeju no ielas un nedzīvojamā telpa, kurā uzstādīti atsevišķi siltumenerģijas patēriņa skaitītāji. Vai man jāmaksā par kāpņu telpas apkuri, ja es kāpnēs nelietoju?” Tamāra

Atbilde ir atkarīga no tā, vai jums pieder arī mājas kopīpašuma domājamās daļas (to var uzzināt zemesgrāmatu nodaļā). Parasti domājamās daļas pieder visiem daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu vai nedzīvojamo telpu īpašniekiem. Domājamās daļas īpašniekam ir jāpiedalās kopējo izdevumu segšanā. Kopējos izdevumus veido ne tikai maksā par kāpņu telpas apkuri, bet arī jumta remontu, pagalma uzkopšanu utt. **K**

KAIMIŅI: TROKSNIS UN SMIRDOŅA APAKŠĒJĀ DZĪVOKLĪ

„Iesakiet, lūdzu, kā rīkoties. Mēs dzīvojam otrajā stāvā. Mūsu apakšējie kaimiņi (piecu cilvēku ģimene, viens no ģimenes locekļiem ir gadus septiņus vecs bērns) sagādā galvassāpes visai mājai.

Piedevām tam, ka viņi smēķē un tabakas dūmi caur ventilācijas šahtu ieplūst augšējos dzīvokļos, viņi pienācīgi nerūpējas par saviem mājdzīvniekiem. Suņa un smēķu smaka ir tik briesmīga, ka mēs nevaram atvērt logus.

Laiku pa laiku ģimene rīko skaļas dzīres ar mūziku un kautiņiem. Mums ir četrus gadus vecs bērns, bet uz visiem mūsu lūgumiem nogriezt mūziku kļūst kaimiņi atbild ar rupjībām. Mēs saprotam, ka visas šīs nevēlības notiek privātā teritorijā, bet kā lai mēs dzīvojam?”

Šajā situācijā iespējami vairāki ieteikumi, bet skatīsimies taisnībai acīs: iedarbīgi pasākumi pret asociālas uzvedības kaimiņiem Latvijā pagaidām nav izgudroti. Galvenais līdzeklis cīņā ar trokšņainām kompānijām ir un paliek pašvaldības policijas izsaukšana. Policistu pienākums ir ierasties, fiksēt pārkāpumu un sastādīt aktu. Kādas Maskavas ielas mājas

iedzīvotājiem izdevās tiesas ceļā panākt, ka kaimiņš, kurš regulāri pārkāpa sabiedriskās kārtības noteikumus, tiek izlikts no dzīvokļa, bet viegli tas nenācās.

Pašvaldības policisti var ne tikai aprunāties ar trokšņotājiem, bet arī nodot lietu administratīvajai komisijai, kas kārtības pārkāpējiem uzliks naudas sodu.

Kas attiecas uz smakām, pret tām ir vēl grūtāk cīnīties nekā pret trokšņiem. Latvijā solīja izmantot „elektronisko degunu”, bet tas nav darīts, un sadzīves smaku mērījumi dzīvokļos netiek veikti. Ja cilvēkiem traucē suņa smaka, viņi var sūdzēties pašvaldības policijā vai Partikas un veterinārajā dienestā (iespējams, ka kaimiņi pārkāpj mājdzīvnieku turēšanas noteikumus). **K**

NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA APDROŠINĀŠANA: KAS VAINĪGS PIE APPLŪDINĀŠANAS?

„Kaimiņam plīsa stāvvada caurule un man applūda vannas istaba. Mans dzīvoklis ir apdrošināts, taču apdrošināšanas sabiedrība atteicās kompensēt sabojātās sienas remonta izdevumus, atteicās arī namu pārvalde. Ieteica runāt ar kaimiņu. Bet par ko tad es maksāju apdrošinātājiem?”

Par ko mēs maksājam apdrošināšanas sabiedrībai? Šis jautājums katram būtu jānoskaidro PIRMS apdrošināšanas polises pirkšanas. Parasti dzīvokļu īpašnieki cenšas pirt vislētāko apdrošināšanu un beigu beigās paraksta līgumu par visai ierobežotu apdrošināšanas sabiedrības pakalpojumu apjomu, turklāt paraksta, līguma tekstā pat neieskatoties.

Mājokļa lēta apdrošināšana vai nu paredz lielu pašrisku (remonta vērtība, kas avārijas gadījumā jāsedz pašam mājokļa īpašniekam), vai arī neattiecas uz virkni avāriju.

Ja ar apdrošināšanas sabiedrību noslēgtajā līgumā teikts, ka minētajā gadījumā dzīvokļa īpašniekam pienākas kompen-

sācija, bet apdrošinātājs nepilda savas saistības, jautājumu nāksies risināt tiesas ceļā.

Ir vērts pievērst uzmanību vēl vienam svarīgam jautājumam: kas ir atbildīgs par plīsušo stāvvadu, ja apdrošinājuma nav? Te iespējami divi varianti. Ja pārvaldnieks ir brīdinājis iedzīvotājus par stāvvada bēdīgo stāvokli un piedāvājis remontu, bet iedzīvotāji atteikušies maksāt, namu pārvalde nav atbildīga par avārijas sekām. Ja pārvaldnieks remontu nav piedāvājis, viņš atbild par jebkuru kopējo komunikāciju bojājumu, un tad applūdinātā dzīvokļa remonta izdevumi ir jāatlīdzina namu pārvaldei. **K**

APKURE: RADIATORU NAV, RĒKINI PIENĀK

„Mūsu daudzdzīvokļu māja tiek apkurināta, izmantojot gāzes katlu. Es mājokli dzīvoklī, kur apkures vispār nav, nav ne radiatoru, ne apkures stāvvada (tas beidzas apakšējā kaimiņa dzīvoklī). Sākumā no manis neprasīja nekādu maksu par apkuri, bet pēdējā laikā saņemu rēķinus par 10% no summas, ko maksā pārējie iedzīvotāji. Vai tas ir pareizi?”

Lēmums izskatās likumīgs. Pat ja dzīvoklī nav apkures stāvvada, jums jāmaksā sava daļa par mājas koplietošanas telpu (pagraba, kāpņu telpas) apkuri. **K**

Vēlaties pajautāt?

Rakstiet mums: redakcija@kopaa.lv!

Mēs nodosim jūsu jautājumus speciālistiem

ZĪVOTĀJIEM

ATKRITUMI: MAKSĀJAM „PĒC GALVIŅĀM”

„Mēs vāji zinām likumus un paši nevaram tikt skaidrībā, vai pareizi maksājam pēc namu pārvaldes rēķiniem. Decembrī saņēmām jaunu rēķinu, kurā maksa par atkritumu izvešanu aprēķināta pēc dzīvoklī deklarēto iemītnieku skaita. Bet mana meita, lai gan dzīvoklī deklarējusies, te nedzīvo jau trīs gadus. Aiznesu pārvaldniekam izziņu, ka meita ir prombūtnē, bet man pateica, ka tam neesot nekādas nozīmes un ka man jāmaksā par diviem. Kāpēc agrāk šāda izziņa tika ņemta vērā, bet kopš novembra nav derīga? Pie mūsu mājas ar mašīnām piebrauc cilvēki no visas pilsētas un izgāž mūsu konteineros savus atkritumus. Daudzkārt šai lietā esam vērsušies namu pārvaldē, bet atbilde allaž bijusi viena un tā pati: „Mēs nevaram visus kontrolēt”.

Maksājot lielos rēķinus, gribētos panākt kaut nedaudz taisnīguma. Sakarā ar to lūdzu paskaidrot, vai ir likums, kas namu pārvaldei dod tiesības maksu par atkritumu izvešanu iekasēt pēc dzīvoklī deklarēto personu skaita?”

2014. gada novembrī valdība patiešām pieņēma grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr. 1013, saskaņā ar kuriem maksa par atkritumu izvešanu tagad tiek aprēķināta proporcionāli dzīvoklī deklarēto personu skaitam.

Šai gadījumā lasītājam visprātīgāk būtu izlemt jautājumu par meitas

dzīvesvietas deklarēšanu. Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likumu dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta, kurā persona labprātīgi apmetusies ar nodomu tur dzīvot. Dzīvesvietas deklarēšanas fakts atšķirībā no agrākā pieraksta nerada civilties-

kas saistības, tāpēc stingri pieturēties pie kādreizējās pieraksta vietas nav obligāti. Pareizāk būtu, ja lasītājas meita deklarētos tur, kur reāli dzīvo. Ja meita ir devusies uz ārzemēm, viņai jāizrakstās no dzīvokļa un par savu aizbraukšanu jāinformē Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. **K**

JUMTS: KĀPĒC NAV GARANTIJAS REMONTA?

„2014. gada vasarā būvnieki pabeidza jumta nomaiņu mūsu piecstāvu mājai. Attiecīga komisija parakstīja aktu par jumta pieņemšanu ekspluatācijā. Jumta pieņemšanas akts tika parakstīts sausā un karstā laikā, bet jau pirmā lietūs laikā atklājās, ka vietās, kur šiferis piestiprināts jumta latām, ūdens sūcas cauri. Sijas sūces vietās ir kļuvušas mitras, skaidrs, ka pēc dažiem gadiem koks būs sapuvis un jumta segums iebruks. Arī pats šiferis ir zemas kvalitātes, tajā ir mikroplaisas.

Atbildot uz mājas iedzīvotāju sūdzību, būvfirma apsolīja divu mēnešu laikā defektus likvidēt, taču līdz šim nav neko darījusi. Tagad arī uz sūdzībām būvnieki vairs neatbild. Faktiski defektus nemaz nav iespējams novērst, jo šiferis latām ir piestiprināts pavirši. Jau pēc pirmā atkušņa nācās konstatēt, ka sijas ir mitras absolūti visās šifera piestiprināšanas vietās.

Ir vēl viena problēma: dzīvokļu īpašnieki kopsapulcē izteicās par labu jumtam ar metāla segumu, bet pārvaldnieks pretēji mājas iedzīvotāju gribai būvfirmā pasūtīja šifera jumtu. Gribētos zināt, vai mūsu mājas iedzīvotāji var pieprasīt nomainīt jumta segumu pret kvalitatīvāku? Kā šis jautājums būtu juridiski risināms?”

Vispirmām kārtām ir svarīgi noskaidrot, kāpēc namu pārvalde ignorēja iedzīvotāju lēmumu uzlikt mājai metāla jumtu.

Lēmumus par uzkrāto līdzekļu izlietojumu un mājā vecajiem remonta darbiem pieņem dzīvokļu īpašnieku kopība. Šos jautājumus iedzīvotāji var apspriest gan kopsapulcē, gan aptaujas veidā. Abos gadījumos svarīgākais ir lēmumu noformēt atbilstoši visām Dzīvokļa īpašuma likuma prasībām.

Piemēram, sapulcē būs lēģitīma tikai tāda gadījumā, ja tajā piedalīsies vairāk nekā puse īpašnieku. Balsošanas protokolu drīkst parakstīt tikai dzīvokļu īpašnieki (īrniekiem, īpašnieku radiniekiem ir tiesības balsot tikai tad, ja viņiem ir attiecīgs dzīvokļu saimnieku pilnvarojums).

Ja dzīvokļu īpašnieki lēmumu noformējuši kā vienkāršu vēstuli ar parakstiem, namu pārvaldei ir pamatotas tiesības to ignorēt. Tas pats notiek, ja aktīvistu ir nepareizi rīkojuši rakstisko aptauju, piemēram, tā vietā, lai nosūtītu anketas, ir vienkārši apstaigājuši dzīvokļus, vācot parakstus.

Ja iedzīvotāji lēmumu pieņēmuši, ievērojot likuma prasības, bet namu pārvalde vienalga metāla seguma vietā

jumtam uzlikusi šiferi, īpašnieku pilnvarotai personai ir tiesības vērsties tiesā, pieprasot, lai pārvaldnieks mājai uzlikt „pareizo” jumta segumu un atlīdzina zaudējumus (šifera jumta vērtību). Tiesāšanās būs ilga, bet beigu beigās iedzīvotāji savu panāks.

Tagad par jumta garantijas remontu.

Darbu pasūtītājs ir namu pārvalde, un tai ir tiesības prasīt, lai būvnieki novērst trūkumus. Ja pārvaldnieks iedzīvotāju pretenzijas nenodod būvfirmai, dzīvokļu īpašnieki var ar kopsapulces lēmumu dot tam šādu uzdevumu. Ja uz sūdzību nereaģē paši būvnieki, vienīgais risinājums var būt vērsšanās tiesā. **K**

PARĀDI: MAZNODROŠINĀTIE ARĪ MAKSĀ

„Sakiet, lūdzu, vai maznodrošinātajiem un trūcīgajiem Latvijas iedzīvotājiem paredzēti kādi atvieglojumi tiesāšanās izdevumu samaksā? Mans brālis jau ilgu laiku ir bezdarbnieks, viņam iekrājies parāds par apkuri, un namu pārvalde iesniedza prasību tiesā. Tiesu izpildītāja pavēstīja, ka brālim jāsamaksā ne tikai parāds, bet arī tiesas izdevumi, kas veido trešo daļu no parāda summas. Vai tas ir pareizi? Vai šādiem cilvēkiem vispār pienākas kādi atvieglojumi?”
Ludmila

Diemžēl maznodrošinātajiem un trūcīgajiem Latvijas iedzīvotājiem ir tikai viens atvieglojums – atbrīvojums no valsts nodevas gadījumos, kad viņi paši vērsas tiesā ar prasību vai iesniedz apelāciju. Katrā gadījumā tiesnesis pieņem atsevišķu lēmumu par atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas.

Ja maznodrošināts parādnieks tiesā ir zaudējis, viņam jāsedz visi tiesas izdevumi un jāmaksā par tiesu izpildītāja pakalpojumiem pēc parastās likmes. Nelielu atvieglojumu šādiem cilvēkiem sniedz grozījumi Civilprocesa likumā, kas stājās spēkā 2014. gada 1. janvā-

rī. Tie nosaka, ka tiesu izpildītājam nav tiesību piedzīt parādu, ja parādnieka ienākumi nepārsniedz minimālo algu (360 eiro mēnesī). Ja jūsu brālis saņem tikai sociālos pabalstus, parādu no viņa nevar piedzīt, process tiks „iesaldēts” līdz brīdim, kad parādnieka ienākumi palielināsies.

Taču likumā ir arī vājā vieta. Ja nav iespējams piedzīt parādu parādnieka zemo ienākumu dēļ, tiesu izpildītājs var iet citu ceļu – izlikt viņa dzīvokli pārdošanai izsolē.

Katrā gadījumā parādniekam pašam jāizvērtē, kā labāk dzēst parādu, lai nezaudētu mājokli. **K**

STRĪDS: CIK MAKSĀ „SALABŠANA” AR PĀRVALDNIĒKU?

„Mūsu ģimenei bija iekrājies 1127 eiro liels parāds par komunālajiem pakalpojumiem, un kooperatīvs mūs iesūdzēja tiesā. Parādu paspējām samaksāt līdz tiesai un domājām, ka ar to visas nepatīšanas beigušās, taču tagad kooperatīvs prasa papildus vēl samaksāt 338 eiro, ko tas esot iztērējis, lai samaksātu tiesas izdevumus.

Līdzīgu papīru saņēmām arī no tiesas. Ko darīt? Kooperatīvs taču pats vainīgs, ja sadomāja ar mums tiesāties... Vai pārvaldniekam ir tiesības piedzīt no mums paša izdevumus?”
Alla

Diemžēl pārvaldniekam ir tiesības prasīt, lai parādnieks sedz tiesas izdevumus. Šos izdevumus veido valsts nodeva, bet tai var pievienoties izdevumi par advokāta pakalpojumiem.

Ko darīt parādniekam, lai izvairītos no papildu izdevumiem? Pamatprārādu vajadzēja samaksāt līdz tiesvedības sākumam. Tagad, ja cilvēks vēl vilcināsies samaksāt pārvaldnieka tiesas izdevumus, var rasties nepatīkama situācija – kooperatīvs var izpildu rakstu nodot tiesu izpildītājam, un tad bijušajam parādniekam nāksies ne tikai segt tiesas izdevumus, bet arī apmaksāt nebūt ne lētos tiesu izpildītāja pakalpojumus.

Ir gan vēl viens paņēmieni, kā izvairīties no liekiem izdevumiem: parādniekam un kooperatīvam ir jālūdz jau tiesvedības laikā noslēgt mierizlīgumu. Piemēram, parādnieks var apsolīt samaksāt pamatprārādu ar nosacījumu, ka tiek atbrīvots no tiesas izdevumu maksāšanas. Mierizlīgums stājās spēkā tikai tad, ja tas apmierina abas puses. **K**

REIZ DZĪVOJA TĒVOCIS MIŠA

Esiet uzmanīgāki pret līdzilvēkiem

„Vai jūs zināt, kas ir vientulība? Ne tā vientulība, par kuru sūdzas divdesmitgadīga jaunkundze vai runā puisis, kuram visa dzīve vēl priekšā, bet īsta vientulība? Es ar to saskāros pavisam nesen. Tagad nav ne dienas, kad neatcerētos cilvēku, ar kuru dzīvojām vienā mājā un kuram es nepalīdzēju...”

Pirms desmit gadiem apprecējos un abi ar vīru pārcēlāmies uz jaunu dzīvokli. Pa šo laiku esmu iepazinusies ar visiem kaimiņiem, uzzinājusi, kā viņiem klājas un kas viņi par cilvēkiem. Mūsu mājā dzīvoja kāds vecs vīrs, visi viņu sauca vienkārši par tēvoci Mišu. Viņš dzīvoja viens, sieva bija mirusi, bērnu nebija. Viņš allaž sēdēja uz soliņa pagalmā, baroja baložus un sētas suni. Vienmēr ar visiem sasveicinājās, vēlot labu veselību un apvaicājoties, kā klājas, kā iet bērniem. Bet mēs dienas steigā skrējām garām, tik vien kā izmezdami: „Vis labi!”

Reizēm vecajam vīram aiznesām zupas bļodiņu vai citu siltu ēdienu, jo zinājām, ka pats jau viņš sev neko neuzvārīs... Bet nekad nepakavējāmies pie domas, kā viņš dzīvo viens, bez ģimenes un tuviņiem. Pat nenojautām, ka galvenā dāvana viņam ir vienkārša cilvēciska saskarsme. Jūs

droši vien jautāsi, kāpēc viņš nemeklēja cilvēku, kas viņu pieskatītu apmaiņā pret dzīvokli. Izrādījās, ka pirms dažiem gadiem viņš bija atradis brālēna vai māsiņas meitu un tai norakstījis dzīvokli cerībā, ka radniece nepametīs viņu vienu. Kad vaicājām, vai ir nākuši radi viņu apciemot, tēvocis Miša vienmēr atbildēja: „Protams, nupat kā aizgāja.” Mēs zinājām, ka tā nav taisnība, bet izlikāmies, ka ticam, jo tā bija vienkāršāk...

Tā ritēja diena pēc dienas. Bijām pieraduši, ka kaimiņš allaž sēž uz viena un tā paša soliņa vai vientuļi staigā pa ielu. Pienāca kāda nedēļas nogale, visi izklīda, kur kurais. Kad atgriezāmies, tēvocis Mišu laukā nemanījām. Vēlāk kāds ieteicās, ka vecais vīrs jau četras dienas nav nācis laukā un uz kaimiņu saucieniem neatbild. Izsaucām policiju un „ātros”, atskrēja arī radniece: „Šausmas, vectēvs jau čet-

ras dienas klausuli neceļ!” Ko tik ilgi bija gaidījusi, nav saprotams.

Izrādījās, ka veco vīru piemeklējis insults un viņš visu šo laiku gulējis savā dzīvoklī. Nākamajā dienā slimnīcā viņš nomira. Pagalms bez viņa likās tukšs. To visi pamanīja, pat suns, šķiet, arī baloži, kurus viņš vienmēr baroja.

Kaimiņi sapulcējās, sameta naudu un nopirka vainagu. Un visi teica pārmetuma vārdus radniecei, lai gan saprata, ka paši tos pelnījuši, jo nebija atraduši laiku, nebija pievērsuši uzmanību, maz bija darījuši vecā vīra labā. Bez tēvoča Mišas mēs jutāmies vientuļi, jo tikai viņu bija interesējis tas, kā mums klājas. Viņš par visu priecājās kā bērns, viņu mīlēja mūsu mazuli, viņš no sirds smējās kopā ar viņiem un par viņu bērnišķīgajiem šļupstiem. Tagad mums šā cilvēka tik ļoti pietrūkst!

Tēvocis Miša aizgāja pēc sešpadsmit vientuļības gadiem. Cilvēki, neejiet vienaldzīgi garām saviem sirmajiem kaimiņiem! Vai jums grūti pateikt pāris sirsniņu vārdu, kas vientuļam vecam cilvēkam var nozīmēt visu dzīvi?”

10 BAUŠĻI LABAM KAIMIŅAM

„Mūsu īpašums”, 1938. gada 1. maijs

Kādā no Šveices namsaimnieku žurnāla numuriem ievietoti šādi 10 baušļi māju iedzīvotājiem mierā un satiecības veicināšanai:

- Esi uzmanīgs un laipns.
- Sasveicinies arvien laipni un pieklājīgi, tomēr izvairies no pārāk lielas familiaritātes.
- Neklausies nekad savas kalpones stāstus par pārējiem mājas iedzīvotājiem.
- Izvairies no kopējām šuvējām, veļas mazgātājām, apkopējām u.c.
- Nepieņem nekad darbā kalponi, kas strādājusi pie cita tanī pašā namā.
- Neko neaizņemies; ja tam tomēr jānotiek, tad iespējami drīz atdod.
- Ja kāpņu telpās esi ko izlējis vai izbēris, tad tūdaļ notīri.
- Ievēro, ka arī blakus dzīvokļos, kā arī vīrs vai zem tava dzīvokļa dzīvo ļaudis, un tamdēļ izvairies no lieka trokšņa.
- Ja dzirdi kādus strīdus vai lamāšanos, tad nesteidzies atvērt logu vai durvis, lai labāki noklausītos.
- Neiedomājies, ka tavi bērni ir labāk audzināti un paklausīgāki par pārējo līdziedzīvotāju bērniem.

10 FAKTU PAR JŪSU MĀJU

Jūs dzīvojat hruščovkā? Uzziniet šo to jaunu!

Atmiņā nāk veca anekdote: „Hruščovs paspēja savienot ateju ar vannu, bet nepaspēja savienot grīdu ar griestiem.” Protams, hruščovkas nav nekādi apartamenti, bet laikā, kad šīs mājas būvēja, daudzas ģimenes bija laimīgas, bez maksas iegūstot dzīvokli ar visām ērtībām. Kā neizlepušos cilvēkus glāba šie dzīvokļi un vai tie maz ir tik slikti, to mēģināsim noskaidrot.

■ Nosaukums *hruščovka* paneļu mājām tika dots par godu biedram Hruščovam, kurš it kā tās bija izdomājis. Atslēgas vārdi – „it kā”. Patiesībā tās izdomāja cits biedrs – franču arhitekts Lektorbijē. Pēc Otrā pasaules kara Francijā ļoti trūka dzīvokļu, un cīnīties ar šo problēmu nolēma, būvējot paneļu mājas, kas ir ātri un salīdzinoši lēti uzcelamas. Tādas mājas jau 1923.–1925. gadā parādījās kādā Amsterdamas piepilsētā, pēc tam Vācijā, Berlīnē, 1926.–1930. gadā tika uzbūvēts vesels rajons. Ideja iepatikās arī biedram Staļinam, bet to īstenoja tieši biedrs Hruščovs. Visvairāk *hruščovku* PSRS laikā sabūvēja Maskavā, Jekaterinburgā un Novokuzņeckā.

■ *Hruščovkas* ir cita citai līdzīgas kā dvīņi? Ne gluži. Speciālisti zina ļoti daudz *hruščovku* sēriju un paveidu, kuri nepavisam nelīdzinās cits citam. Ir paneļu un ķieģeļu mājas, nojaucamas un nenojaucamas, ar balkoniem un pieliekamajiem, caurstaigājamām istabām un izolētām, piecu un četru stāvu. Dažām

mājām fasāde apdarināta ar mazām pelēkām flīzītēm, ir mājas ar māksliniecisku panno uz gala sienas, it tīri baltas mājas, mājas ar daudzkrāsainām flīzēm un paneli iestrādātām šķembām.

■ *Hruščovkas* būvēja ļoti ātri no dzelzsbetona konstrukciju kombinātā ražotiem un uzstādīšanai sagatavotiem blokiem. Vienu māju bija iespējams uzbūvēt – iedomāties tik! – 12 dienās. Netrūka arī „stahanoviešu” – reiz kāda brigāde uzstādīja rekordu, uzbūvējot māju piecās dienās. Avīzes lepnī ziņoja par šo notikumu, toties par mājokļu kvalitāti kautrīgi klusēja.

■ *Hruščovkas* turpināja būvēt 26 gadus – no 1959. līdz 1985. gadam. Šajā laikā uzbūvēja mājas ar 290 miljonu kvadrātmetru lielu kopējo platību.

■ 1963. gadā amerikāņu žurnālā „Life” bija publicēta Stena Veimana fotoreportāža par mājokļu masveida celtniecību PSRS galvaspilsētā Maskavā. Fotogrāfs bija iemūžinājis visu procesu, sākot no projektēšanas stadijas un beidzot ar jūrīgiem jaunajos dzīvokļos.

Padomju cilvēkiem amerikāņu žurnāli nebija pieejami, bet reportāža bija visnotaļ labvēlīga.

■ Sākotnēji *hruščovkas* tika būvētas kā pagaidu risinājums uz gadiem 25, bet daudzas no tām kalpo vēl joprojām. Nojaucamās sērijas mājām vajadzēja būt nojauktām jau pirms vairākiem gadiem. Bija arī citas sērijas (nenojaucamās), šo māju ekspluatācijas laiks bija paredzēts līdz 50 gadiem. Taču pētījumi parādīja, ka, laikus veicot kapitālo remontu, māju kalpošanas laiku iespējams pagarināt līdz pat 150 gadiem.

■ Pirmās *hruščovkas* būvēja ar dakstiņu vai šifera jumtu, vēlāk tau-

pības nolūkā sāka būvēt plakanus bitumena jumtus ar zemu bēniņu telpu, kurai bija nelielas lūkas ventilācijai. Šādus jumtus un bēniņus sevišķi bija iecienījuši baloži, kas tur varēja netraucēti mitināties.

■ *Hruščovkām* virtuvē zem loga parasti atradās neliels skapītis produktu glabāšanai. Ārsiena šajā vietā bija tikai pusķieģeļa biežumā, tāpēc aukstā laikā skapītis it labi aizstāja ledusskapi. Dažās *hruščovkās* sanitārā mezgla un virtuves kopējā sienā ir paliels logs. Kādam nolūkam? Skaidras atbildes nav.

■ Liels pluss ir plašie pagalmi pie *hruščovkām* (īpaši salīdzinājumā ar

mūsdienu blīvo apbūvi). Piecdesmit gados tur paspējuši izaugt lieli koki un sakoplot krūmi, vasarā pagalmi ir zaļi un mājīgi.

■ Pirms desmit gadiem kāda itāļu firma grasījās Rīgā renovēt *hruščovkas*, neizlietot no dzīvokļiem iemītniekus, tostarp uzlietot vecajām mājām jaunu „kārbu” un piebūvējot vairākus stāvus. Pārbūves pašizmaksa tika lēsta salīdzinoši zema – ap 150 dolāru par kvadrātmetru. Iedzīvotāju izdevumus varētu segt par naudu, kas iegūta, pārdodot dzīvokļos no jauna izbūvētajos stāvos, taču projekts netika sākts. Varbūt vēl nebija pienācis īstais laiks? **K**

